

NOESNERLAND

nr. 8(20)

AUGUST 2026

— POEZIE
— PROZA
— ESEU
— MEDITATIE

Anul II nr. 8 (20) august 2026

Poezie

0.1 Dumitru Alexandru Bar

0.1.1 Dintre toate (25)

Dintre toate, mai nimic
Nu rămâne dacă stai
Să gândești un pic, un pic
Cu-a ta minte, dac-o ai.

Ce rămâne dacă trece
Stol de păsări pe sub nori,
Alungat de vremea rece,
De vântoase și ninsori.

Ce rămâne dacă trece
Valul peste val de apă
În oceanul care tace
În adâncul lui, Ne scapă.

Ce rămâne-n urma stelei,
Căzătoare pe pământ?
Ce rămâne-n urma milei,
Lacrimilor pe mormânt?

Ce rămâne din ce vine

Și se duce cum a fost
Peste zilele senine
Și iubiri fără de rost?

Ce rămâne din amarul
Și din gustul de pelin
După ce-i trecut coșmarul?
Cerule ... este iar senin.

Ce rămâne dintre gânduri
Visătoare ce suspină
La iubiri trecute rânduri
Pe la tine prin grădină.

Ce rămâne ? Nu rămâne.
N-a venit și n-o să plece.
Adevărul doar în tine
Este CEL care nu trece .

0.2 Albrecht Classen

0.2.1 Râul Otter

Fluxul timpului
își croiește drum,
încet și liniștit.

Alunec,
împreună cu tine,
dincolo de ultima cotitură.

Dâre
împrejurul lui,
în desigurile de pe malul râului,
și acolo,
în oglinda copacilor,
pe apa liniștită,
lumea mă salută,
și eu o salut înapoi. Apă

Neîncetat departe
sunt căile mele,
de la izvoare
până la gura îndepărtată,
le cunosc deja!

Amândoi alunecăm,
în vârtejul timpului,
eu și apa liniștită,
vechi prieteni,
uniți în tăcere.

Promisiune profundă,
mă bazez pe tine,
acolo mâine deja mă salută,
așteaptă doar, curând voi veni și eu,
doar că acum nu sunt pregătit.

0.3 Gina Cobârzan

Noesnerland An II

0.3.1 PROMISIUNI

Mi-ai spus că noi vom fi
Și-aș vrea să fiu un alter ego
În iubire
Și ai plecat și știu
Că poate vom fi noi
Într-un târziu
Vom exista în mintea noastră
Precum e veșnic și pământul
Și universul tot
Că nu e om să poată uita
Ce este rupt din el, din ea,
Din suflet.

Vom duce mâna către piept
Acolo unde suntem fiecare
Și vom ofta.
Și dacă nu am fi un noi?
Ce am avea?
Nu clipe unice,
Precum suntem noi toți
Și am fii goi
La piept nimic
Nu am ascunde,
Nu apăsarea că într-un târziu,
Nici promisiuni, nici clipe,

Nici ieri, nici mâine, nici acum,
Nu vom lua cu noi. . .

0.4 Alin Cordoș

0.4.1 Cântecele lui Ilarie despre ingeri, amante și streang

Primul cântec al lui Ilarie despre baticurile amantelor

Noi, noi Ilarie am scris acest cântec, un cântec despre tine

Noi , Ilarie, am compus cântecul despre mâini, acest cântec scris cu mâinile de ceară ale Amantelor Noastre, Una câte una, în acest loc îngropate, aici, lângă nukul cel mare și părăsit. Picioarele lor de plastilină , picioarele lor de plastilină și ochii de vată,

NOI, noi Ilarie am compus acest cântec, compulsive notele cad peste cerul ca un parbriz, peste baticurile bătrânelor noastre amante

Acest cântec, noi l-am compus și pentru florile ce ne mărginesc nopțile

Cântec al uitării de sine și de tine, La ușă ne-am oprit și am privit, la ușă am privit, uite așa, ca niște zei fără ochii lor, Până când? Până când pe leagănul din curtea balamucului, pe leagăn nu mai cântă nimeni al nostru cântecel:

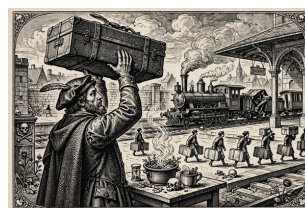
Iubitele mele pe apă s-au dus... sunt pământ și iarbă

Când ne-am așezat pe leagăn, noi, Ilarie, să știi că mirosul tău ne-a venit precum o mânășă, ca o mânășă ne-a venit , sticla aceea, da, sticla aceea de vin vechi părea și părăsită era

Haide să mai cântăm încă o dată:

Ochii de vată vor arde, ceara se va topii, moartea ne va lovi

Noi, Ilarie, am compus acest cântec despre tine

Poemul lui Ilarie despre niște îngeri ceva mai mici

Noi, poetul Ilarie, ne-am spus Nouă să îți scriem

Literă nouă pe aripi de fluturi morți

Noi, poetul Ilarie, nu ne mărginim să scriem cu litere de sare

Ne-am văzut cu soarele și ne-am gândit la tine, la tine ne-am gândit , mereu ca la o pală de vânt ce străbate pădurea de bambus, la tine ne-am gândit

Noi, poetul Ilarie, te întrebăm

De ce ai oprit gândul să zboare, doar puteam a umbla prin lumina zorilor

Așa puteam, Frunze moarte, așa puteam a umbla prin noapte

Noi, poetul Ilarie am putea ridica piatra să o aruncăm

Dar nu avem mâini, da, nu avem mâini,

Noi, poetul Ilarie am privi spre tine, dar nu avem ochi

Noi, poetul Ilarie am vorbi despre tine, am vorbi cu tine, dar nu avem gură

Nu avem mâini, nu avem ochi, nu avem gură, noi, poetul Ilarie ți-am închinat gândurile

Dar nu mai avem cui, noi, poetul Ilarie am
rămăs fără de tine

**Cîntecul din gară a lui Ilarie sau despre cum
se face atârănarea de grindă**

Noi, Ilarie am luat acest geamantan, ca pe
o boală l-am luat

Cu el am venit, cu ea am venit, iar în apro-
pierea lui Dumnezeu s-a făcut cald

Cu trenul acela, cu trenul acela din spate
îndoit, cu El am plecat , am ridicat
geamantanul, precum o geamandură
l-am ridicat, sus, tot mai sus l-am
ridicat, dar el pe obraz ne-a căzut,
ca o neașteptată moarte, O aripă-a-
ndurării de ce nu ai venit?

În jurul vinului fiert, în jurul vinului fiert,
noi, Ilarie, am văzut cum acarii gea-
mantane aduc, unul câte unul, gea-
mantane cară

De la călătorii căzuți între șine

La casa de bilete se aude liniștea, liniștea se
aude, una câte una

Au murit bagajele bătrâne, iar amantele
noastre zbărcite și rele isonul le țin,
le țin isonul

Atunci, atunci i-am spus lui Dumnezeu: Am
fi ridicat, Doamne, acele pietre să le
aruncăm

Am fi ridicat, dar cu mâinile acestea de lut,
cu mâinile acestea de lut nu avem a
fi decît ceea ce suntem

Cu primul tren, cu primul tren, noi Ilarie,
nu am plecat

La casa de bilete vocile cădeau pe mozaicul
spart al sălii de așteptare

Ca niște trâmbițe ale Ierihonului vesteau,
vesteau plecările bătrînelor noastre
amante

Atunci, în apropierea lui Dumnezeu s-a fă-
cut frig

Noi, Ilarie, lăsăm acest al doilea geaman-
tan femeii de serviciu, focoasa noas-
tră țigancă,

Al doilea geamantan îl lăsăm cu toate ce

este în El, pentru că ne-a plăcut toate
cele ale Ei

Noi, Ilarie, credem că ne putem așeza în
mormântul din spatele gării

Asta pentru că, acarii și femeile de serviciu
vorbesc mai des cu Dumnezeu, știut
e acest fapt, mai des și mai bine, cre-
dem , noi, Ilarie Dar numai atunci
când nu se supără Dumnezo

Doar dus am luat acest bilet noi Ilarie, doar
dus că ne-a zis Nouă, ne-a zis Nouă
femeia de serviciu : Se închide Gara,
cu lacăt se închide Gara Iar geaman-
tanele neridicate, neridicate ca niște
singurătăți

Vor atârna, așa vor atârna, iar Noi, Ilarie, le
vom strînge unul câte unul

Și la un loc cu verdeață le vom duce unde
vor atârna

Noi, Ilarie, știm acest lucru: cum se face
atârănarea? Abia după ce căruțașul a
plecat să ducă bătrânele amante

Să caute apa în cîmpia din spatele Gării,
căci în apropierea lui Dumnezo s-a
făcut furtună

Furtună s-a făcut, apă, apă peste tot, noi
Ilarie am văzut și am cunoscut si-
rena, sirena am cunoscut

Am ridicat și cel de-al doilea geamantan,
ceva mai sus ca pe primul l-am ri-
dicat , dar ne-a căzut

Ne-a căzut pe celălalt obraz

Și s-a făcut Noapte

0.5 Dorel Cosma

0.5.1 NORII SI MĂSTILE

Pe pânza albastră
a bolții cerești
plutesc nori albi,
fără grabă,
ca niște gânduri
ce nu cunosc hotare.

Din mersul lor
se desprind chipuri,
zâmbete și umbre,
priviri care se întâlnesc
și se risipesc
în aceeași adiere.

Uneori,
cerul plămădește măști.
Atât de vii,
încât par chipuri.
Atât de senine,
încât ascund furtuni.

Le poartă o vreme,
apoi le lasă să treacă,
ca și cum adevărul
n-ar încăpea

într-o singură înfățișare.

Sub ele,
drumurile se ȳes
din pași și ecouri,
iar vântul
șterge urmele
fără să întrebe.

Numai norii
nu păstrează nimic.

Trec.
Măștile, însă,
uită că sunt doar măști.

Și, încet,
când vântul nu le mai găsește rostul,
se desprind singure
de pe chipul lumii,

căzând, firesc,
în tomberonul de la poartă.

0.6 Lorian Dael

0.6.1 Turcoaz

Ileni e mica si măslinie.
Are nasul ca un vârf de munte dezgolit.

Pe conturul bărbiei are fire castanii, frumos
arcuite. Moi.
Servește la barul cu trei feluri de mâncare de
pe malul mării și zâmbeste Cu toată
gura. Nu doar din colțuri. Perlat.
Are fesele ca două rodii roșii, nedefăcute.
Și brațe subțiri. Și tari.
Duce două tăvi deodată. Cu fructe de mare.
Sfârcurile i se văd, tari. Parcă n-ar
avea altceva. Doar sfârcuri.
Când vântul îi lipește brutal bluza de piept,
nervuri groase îi țâșnesc din vârfu-
rile pieptului. Mustăți ca de barbun
flămând ce scormonesc neobosite pe
un fund de mare turcoaz.

0.7 Ioana Ilieși

0.7.1 Captivă între două lumi

Un cioplitor își priponi securea
De-un trunchi vânos, cu ramurile mari,
Simți cum freamătă în el pădurea
Și dorul de a slobozi lăstari.

Îl pipăi cu palme tremurânde,
Din scoarță răzbătea miros de lemn,
Cuprinse dalta-n mâinile flămânde,
Iar din adânc simți parc-un îndemn.

Lovi în scoarța groasă, cenușie,
O-ndepărtă, cuprins de-nfrigurare
Și-o lacrimă lucioasă, aurie
Îi aminti că lama dălții doare.

Dar creatorul își iuți mișcarea,
Săpă cu dalta-n liniștea lemnoasă,
Se diluă treptat și remușcarea,
Când luă contur făptura luminoasă.

Ce ochi cutezători sorbeau văzduhul,
Ducând azuru-n irisuri de humă!
Iar buzele simțeau pe-aproape duhul
Care în tainele vorbirii o îndrumă.

Cuprinse-acea făptură cu iubirea
Pe care-o simte numai creatorul
Și i se tulbură deodată firea,
Îi încolți adânc, în suflet, dorul.

Potop de vorbe-i năvăleau pe buze
Și toate-i îngânau domol uimirea:
Cum s-a ascuns sub scoarțele confuze
Angelic chip, cerând desăvârșirea?

-Când mi-ai cioplit chipul în trunchiul fal-
nic,

Când lama dălții tale mă împunse,
M-ai mângâiat cu ochiul tău zburdalnic,
Cu seva care-n palme îți pătrunse.

În ochii mei se legăna tot cerul,

În lacrimi se întipărea mirarea
Că lama dălți-mi dezveli misterul
Și-n seve mi se-ascunse tulburarea.

Cât de frumos e-n zare necuprinsul!
Cât de albastră este depărtarea!
Simt că în mine clocotește plânsul
Că nu am mâini să pipăi desfătarea!

Spre rădăcinile ce-mi dau stabilitate
Îmi vărs năduful... Cum le-aș reteza!
Dar simt că totu-i doar o vanitate,
Fără de ele, eu n-aș exista!

-Tu, Chip Cioplit, ai vrea o evadare
Din trunchiu-n care ai luat ființă,
Dar acest vis ar fi o condamnare,
Căci ți-ar aduce numai suferință.

Trecând prin vânt și ploi, urmând chemarea,
Sub soarele ce arde ca o rugă,
Vei constata treptat că degradarea
Te-a face să te simți... o buturugă.

Nu te lăsa cuprinsă de himere,
Unele visuri ne grăbesc sfârșitul!
Trăim în lumi atât de efemere...
Ne este prea aproape asfințitul.

-De-i vrerea mea atât de vinovată,
Nu înțeleg de ce mi-ai dat lumină.
Ca tine-aș vrea să fiu, măcar o dată,
Căci tu mi-ai pus dorința pe retină.

Mi-e dor de soare, de-apa din izvoare,
De mâna ta ce-mi modelează pulsul,
De un tril dulce, noaptea, pe răcoare,
De-o amintire ce-mi înalță visul!

Mă simt captivă-n scoarța ce mă strânge,
Aș vrea să sorb din lacrima-nserării
Și-atunci când cerul nopții mele plânge,
Să strâng la piept petalele răbdării.

-Tu nu-nțelegi că scoarța-i protectoare,
Că seva ei cu drag te-a învelit?
-Dacă-i așa, tu, forță creatoare,
De ce, sub scoarță, chipul mi-ai cioplit?

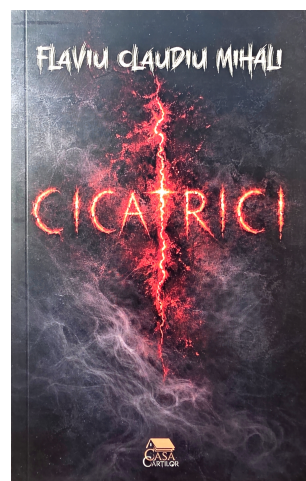
0.8 Flaviu Claudiu Mihali

0.8.1 Apocalipsa cuvântului

Muribund cuvânt imund
în care mă scufund
gândind amestecat
în toate limbile Noului Babilon

Timpul nu își mai respiră secunde
și le revarsă pe toate deodată

Din pântecul cerului
ninge cu cenușă
fumegă penele arse
și corbii croncănă moarte
soare ferecat de întuneric
vijelie legată la ochi -
diavolul inamicilor mei
e dumnezeul meu

sau doar un alt zeu însângerat
chip cioplit din spumă
în valurile mării în furtună?

0.8.2 Palimpsest

Ca-n oglindă mă văd
prin ochii celor din jur
fețe-fețe
atâtea straturi
suprascrise de emoții străvezii
au trecut cu anii

nici eu nu mai știu ce simt
au trecut anii

sumă de stări afective
reziduale
sunt

0.9 Liviu Mircea

0.9.1 Până a doua zi am ajuns din nou lumină

Am fost prada atâtor vulturi înfometate
până s-au terminat ficații, premiile și nervii,
apoi a venit frigul.

Coridorul e gol,
femeia de serviciu a șters cu cârpa și ulti-
mele ecouri.

Când și când de pe pereți cad aplauze us-
cate,
glorii stinse deodată cu învârtitul cheii în
broască.

Până și ochii bunului Dumnezeu par doi li-
curici
în întuneric.

Totuși, până a doua zi am reușit

să pun ochii tăi în locul oglinzilor,
să nu cad în nebunie,
să nu cresc în iluzii.

Măine dimineață,
cu ochii tăi se va face lumină

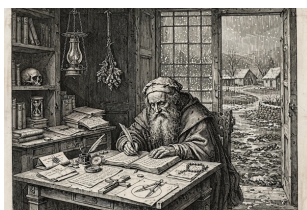
0.10 Romulus Moldovan

0.10.1 DRAGOSTE DE POEZIE

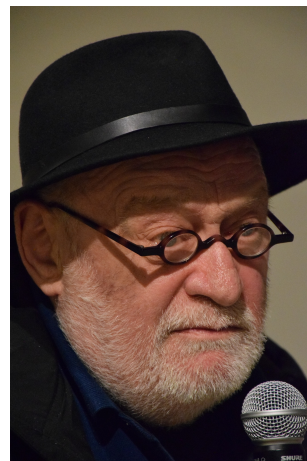
În vechile mele amintiri
persista noroiul, ploaia și ninsoarea.

Când întâmplător am descoperit
într-un carnetel câteva poezioare,
scrise în urmă cu peste
patru decenii,
mi-am amintit brusc
vechea mea dragoste pentru poezie.

Nimic mai liniștitor decât credința
și mai complicat decât nimicul.

0.11 Ion Mureșan

0.11.1 ..în pat cu mistrețul de apă

Eu am dormit în pat cu mistrețul de apă.
Și doar pe mine m-a privit în ochi cu ochii
lui mici,
triști, tulburi, cețoși
atunci când și-a culcat capul pe perna mea
și și-a pus un picior, cel din față, peste piep-
tul meu,
cu grijă ca să nu mă zgârie cu cele patru
degete și cu cele patru unghii roșii,
unghii ce păreau niște căciulițe ale lui Moș
Crăciun,
unghii ce păreau că atunci ar fi fost scoase
din foc.

Și de sub părul aspru și ca arama scliepa
 pielea lui atât de alb-rozalie, scliepa în în-
 tuneric
 ca rumegușul de lemn de plop,
 încât am simțit pentru prima oară pornirea
 de a-mi tatua numele pe-un picior de
 mistreț, ca să se scalde numele meu
 în toate mlaștinile
 țării, numele meu
 îmbibat cu mirosul de vanilie al florilor roșii
 ale Cenușăresei de mlaștină.
 Acum nu am cum să nu-mi recunosc
 lașitatea
 căci am ezitat să scriu: „Mi-a grohăit dulce
 la ureche”!
 Dar gândindu-mă la cei ce vor citi rândurile
 aceste
 am crezut că ar fi bine să îi previn că acesta
 nu este un poem,
 și că aici relatez, într-un limbaj nu tocmai
 literar, o viziune
 (dar știți cum sunt viziunile, dacă le ai îți
 vine să juri că sunt realitate fizică).
 Viziunea am avut-o în patul meu
 (și nu știu nici dacă nu e rușinos să spui
 „am avut o viziune în pat”)
 căci viziunile se au de obicei în mijlocul na-
 turii.
 Dar și patul meu, când m-am trezit, era ca
 o poieniță scurmată de mistreți
 numai șanțuri și gropi, și pe marginea gro-
 pilor flori galbene de pădărie,
 iar cearșaful era tras de sub mine și tăiat
 fâșii
 albastre și lungi.
 Apoi m-am gândit la mine. Că trebuie că
 sunt un om trist,
 devreme ce văd în lume numai nepotriviri și
 devreme ce
 aduc cântec de laudă nepotrivirilor,
 căci până și mistrețul de apă mi-a apărut
 fioros
 și în același timp neajutorat.
 Și atunci din ochiul stâng mi-a curs o la-
 crimă.
 Dar mistrețul de apă atât a așteptat,

s-a strâns ca un arc și a sărit și
 a spart cu botul lui rozaliu lacrima mea
 și a intrat în ea
 și dinăuntru m-a privit atât de intens că am
 avut senzația că îmi vede tristețea
 prin
 microscop.
 Apoi a început să scurme în podelele lacri-
 mei,
 până a rupt-o în două și el însuși s-a rupt în
 două,
 și eu mi-am rupt lacrima în sute și mii de
 bucăți
 și-n fiecare strop de lacrimă un mistreț de
 apă mic era
 și scurma în podelele lacrimiei mici.
 Și din lacrima mea ruptă în zeci de mii de
 bucăți
 mistrețul de apă
 a întins o ceață deasă deasupra patului meu.
 Și ceața a ieșit prin geamul deschis
 și s-a întins peste cartier și peste tot orașul
 și peste pădurile din jurul orașului.
 Și din ceață a ieșit și
 s-a întins peste oraș
 subțire ca un fluier de locomotive auzit prin
 ceață
 un grohăit.
 Un dulce grohăit.

0.12 Corina Livia Negrea

0.12.1 Autumnală

Pădurile înalță brațe către cer.

A rugăciune, Doamne, sau a milă?
E toamna asta plină de mister
și răstignită-n frunze
de verbină.

Pe iataganul ierbii cântă bruma.
E cântec de izbândă sau de jale?
E toamna asta cum n-a fost niciuna
din toate care mi-au ieșit
în cale.

Prin văi dansează feciorelnic, ceața...
Un dans ispititor sau renunțare?
E toamna asta precum este viața:
peron pentru sosire
și plecare...

Panglici de orizont, scăldate-n rouă,
se unduiesc lasciv pe-a zilei filă.
E toamna asta pânză ruptă-n două,
desprinsă din cosițe
de copilă.

Într-o clepsidră cu pietre de moară
se macină dureri! Sau cresc scaietii?
E toamna asta femeie-fecioară
și-i cântă-n strună, solitari,

poetii!

0.13 Victor Știr

0.13.1 zaceți amândoi sub o cruce

zaceți amândoi sub o cruce
alături
cât v-ați iubit și urât

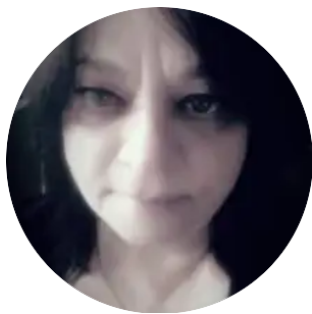
acum
cu epitaful speranță

*va veni Domnul
și va suna din trâmbiță
vom învia și iar împreună vom fi*

Proza

0.14 Dora Budăcean

0.14.1 Colacul de salvare

Valentina deschise albumul de fotografii și mângâie cu palma fotografia în care Andrei și Andrea, copii fiind, râdeau fericiți cu câte un pui de pisică în brațe. Era fotografia ei favorită. Rămase o clipă privind în gol, cu un zâmbet trist pe față. - Cine ar fi crezut? zise încet și dădu să închidă albumul. Apăru, mare, cât toată pagina, fotografia lor, a ei și a lui Silviu, mire și mireasă. Îl chema Silvestru, dar ea îi spunea Silviu.

Nu-l iubise, însă îl crezuse colacul ei de salvare.

Valentina venea dintr-o familie numeroasă și săracă. Multă vreme s-a întrebat de ce părinții ei nu s-au oprit din a face copii. Erau opt frați, locuiau într-o casă cu două camere, la marginea satului și în afară de o vacă și o livadă cu meri și pruni nu prea aveau mare lucru. Nu și-a urât părinții, a urât sărăcia.

Când l-a cunoscut pe Silviu nu avea nici cea mai mică bănuială că el va fi soțul ei. Silviu era profesor de istorie și pasionat de fotografie și cam atât. Un om timid și introvertit, slab, ciolănos și cu început de chelie deși nu avea nici treizeci de ani.

Nu se simțea bine între oameni, așa că a predat doar vreo trei ani la liceul din oraș, apoi a găsit un post la muzeu și nimic nu-l putea face mai fericit, lumea lui era perfectă. Valentina nu a știut niciodată dacă a iubit-o.

Puse albumul înapoi pe raftul etajerei, ieși din cameră închizând ușa cu grijă, fără zgomot și oftă. Intra tot mai rar în camera asta. Fusesse a Andreei. Silviu umpluse toți pereții cu fotografii, ca un muzeu. În rest, rămăsese cum o lăsase Andrea ultima oară.

Ieși pe terasă și îl privi pe Silviu. Citea ghemuit în fotoliul lui preferat, al cărui șezut se adâncise în timp.

- Vrei un ceai?
  - Nu mulțumesc. A sunat Andrei?
  - A sunat aseară. Ți-am spus.
  - Mi-ai spus, îngăimă el fără să ridice privirea din carte.
  - A spus că vine la noi după ce se termină școala. O aduce și pe Andrea.
- Silviu o privi prin lentilele groase ale ochelarilor.
- Nu mi-a plăcut niciodată că a botezat-o Andrea.
  - Asta a fost dorința lui.

Era pe la începutul lui mai, o zi frumoasă. Andrei a ajuns spre seară acasă, era în clasa a douăsprezecea și, după masa, făcea meditații la matematică cu profesorul lui de la liceu. Îl admira. Andrei era tăcut și liniștit, învăța bine și nu pierdea vremea cu prietenii. Nici nu avea mulți, doar pe Sergiu, cu care se împrietenise de când erau la

grădiniță. Visa să fie inginer auto. Era pasionat de tot ce însemna motor. În ultimele vacanțe se angajase la un service auto și învățase cam tot. Sergiu avea un scuter și Andrei îl repara ori de câte ori era nevoie, iar Sergiu îl învățase să îl conducă. Cu bănuții strânși din vacanță își cumpărase și el unul la mâna a doua pe care îl reparase de îl făcuse ca nou. Își dorea o mașină, dar știa că nu o va avea prea curând.

Silviu nu avea mașină și nici nu își dorea.

- Ce să facem cu o mașină în orașul ăsta? Oriunde poți ajunge pe jos, a zis.

Andrei intră în casă ușor ca o felină, cum o făcea de obicei.

- Doamne, că nici nu te-am auzit, mă copile. Cum a fost, întrebă Valentina.

- Bine.

- Ți-e foame?

- Nu încă. O aștept pe Andreea.

Andrea era mai mică decât el cu doi ani și ieșise la film cu prietenii.

Era deja târziu, trecuse de ora nouă și Andrea nu apăruse încă.

- Mi-e cam foame. Nu a venit încă, întrebă Andrei.

- Nu și este târziu deja. Nu îi stă în obicei. Să nu fi pățit ceva.

- Ai sunat-o?

- Nu răspunde.

- Merg să o caut.

- Vin cu tine.

- Nu, e mai bine să merg singur.

- Ești sigur?

Nu răspunde.

- Măcar nu-i seamănă lui Silviu, își zise Valentina.

Îl sună pe Sergiu.

- Merg să o caut pe Andrea. Nu a ajuns acasă.

- Vrei să nu vin cu tine?

- Nu, te sun dacă e nevoie.

Încălecă scuterul.

O văzu pe Liana, prietena Andreei, pe o bancă lângă liceu.

- Unde-i Andrea?

Liana plângea și Andrei văzu că buza îi era spartă și

avea urme de lovituri pe față.

- Dumnezeu! Ce ai pățit? Unde-i Andrea?

- A rămas acolo.

- Acolo unde?

- În spatele terenurilor de sport.

- Bine, nu te mișca. Merg după Andrea și mă întorc.

- Andrei, spuse încet Liana

- Da.

- Cred că Andrea e rău.

A găsit-o ghemuită lângă o tufă, plină de sânge pe față, cu hainele rupte, cu urme de zgârieturi pe mâini.

- Andrea, nu te speria, sunt eu. Poți să te miști?

Nu răspunde, începu să plângă.

- Nu-i nimic, gata, sunt aici, nu mai plânge.

O lua în brațe, o așeză pe scuter, îl blestemă în gând pe Silviu că nu are mașină,

o cuprinse cu brațul și porni spre spital.

Îl sună pe Sergiu

- Am găsit-o pe Andrea. E rău. Am dus-o la spital.

Vino și tu, te rog, Liana este lângă liceu, pe bancă.

Să nu întrebi nimic. Trebuie adusă și ea la spital.

- Nu vreau să aflu mana. Te rog!

- Liana, trebuie să te duc la spital. Trebuie! Nu mai plânge, totul va fi bine. Îți promit.

- Mă omoară mama.

- Vorbesc eu cu ea, fii liniștită.

- Îmi promiți, Sergiu?

- Da, fii liniștită!

O luă în brațe și o mângâie ușor pe față.

- Totul are să fie bine, spuse cu vocea gătită de lacrimi.

Sergiu o iubea în secret pe Liana și acum, că avea nevoie de el, era fericit.

Abia după ce a ajuns cu Andrea la spital, a sunat-o pe Valentina.

- Cum vom mai da acum ochii cu lumea?! a gemut Silviu.

- Asta este tot ce contează acum? Asta contează pentru tine! Serios?!

Și din momentul acela Andrei nu i-a mai spus tată.

Ce a urmat a fost un calvar.

Fuseseră violate de patru băieți, colegi cu ele, cu care au mers la film. Dar n-au mai ajuns la film. Băieții le drogaseră și le violaseră. Doi dintre baieti erau fii unor oameni importanți din oraș, iar un altul era fiul unui polițist. Trei ani le-au plimbat pe fete la tot felul de audieri și băieții își vedeau liniștiți de viața lor.

Andrea nu și-a mai revenit. Nu mânca, nu vorbea, stătea cu ochii în tavan, nu a mai mers la școală. Valentina a încercat tot ce știa ea, tot, dar fără succes. Se mai lupta și cu Andrei care era hotărât să îi omoare pe băieții aceia.

- Și ce rezolvi? Crezi că Andrea se face mai bine?
În cel mai bun caz faci douăzeci și cinci de ani de pușcărie. Nu merită, mamă.

Apoi, într-o dimineață de mai, la trei ani după ziua aceea nenorocită, Valentina a intrat în camera Andrei și a găsit-o în pat, inertă. Înghițise două cutii de medicamente. Nu a mai putut fi salvată.

- Trebuia să mă lași să îi omor. Trebuia să mă lași!

Eu nu mai vin acasă mamă, a spus Andrei. Nu pot să văd casa asta fără ea. Nu pot! Cel puțin o vreme. Și nu a mai venit de cincisprezece ani.

Valentina a plâns nopți în șir, neputința, nedreptatea, că nu s-a gândit la ce s-ar putea întâmpla, că nu s-a gândit, o clipă măcar, la ce ar putea urma. Că nu s-a gândit. Viața și-a plâns-o, în singurătatea fiecărei nopți.

Își sterse ochii și îl privi pe Silviu cufundat în lectură.

- Fericit om ești tu, Silviu.

- Ai zis că îmi aduci un ceai, zise Silviu, absent, fără să ridice privirea din carte.

Valentina zâmbi amar.

- Colacul meu de salvare.

0.14.2 Bărbatul perfect

Privi ecranul telefonului. Mihai o suna din nou. Puse telefonul pe scaunul șoferului cu fața în jos. Nu voia să-i răspundă. Ieși din mașină, își aprinse o țigară și privi apa râului curgând liniștită. Era locul ei preferat, locul unde se retrăgea ori de câte ori avea nevoie să-și alunge fricile. Bunicul ei îi arătase locul ăsta. Veneau aici la pescuit. Atunci se putea. Acum nu se mai poate pescui deși, ascunși în tufele de pe malul râului, câțiva cutezători aruncau undițele în apă. Zâmbi. Ei nu-i plăcuse niciodată să pescuiască, dar bunicul ei venea aici aproape zilnic, ca să scape de cicălelele bunicii și ei îi plăcea să vină cu el, nu avea nicio restricție și, mai ales, bunicul avea o grămadă de povești pe care ea le asculta cu ochii mari, sorbind fiecare cuvânt. Plus că, după ce prindea vreo doi-trei pești, îi prăjea la proțap și mâncau amândoi.

Și nu exista ceva mai delicios. Zâmbi amintirii.

- Nu aveam nicio frică pe atunci. Nu știam nimic din toate câte le știu acum.

Telefonul sună din nou.

Privi din nou ecranul. De data asta era Ana.

- Nu cred! zise cu năduf.

Ti-ai pus problema că nu vreau să vorbesc cu tine?

Dacă ai ceva de vorbit, ai cu Mihai, nu cu mine.

Pentru mine ai murit, javră ce ești, bombăni Mela și

își mai aprinse o țigară.

Telefonul sună din nou și de data asta era Mihai.

- Voi chiar nu obosiți? zise înciudată.

Apăsă nervos pe ecranul telefonului și strigă fără să mai aștepte ca el să spună ceva.

- De ce nu mă lași în pace? De ce?! Ce mai vrei de la mine? M-ai rănit destul.

- Mela, te rog, spune-mi unde ești.

- Undeva unde nu ești tu, strigă.

Când Mihai a invitat-o prima oară în oraș, primul impuls a fost să refuze.

Mihai era unul din acei bărbați după care alergau femeile.

Nu am să fiu încă un nume pe lista ta, își zice în gând. Apoi tare:

- Nu știu dacă pot. Am un program foarte încărcat.

- Bine, atunci mâine, sau în orice altă zi în care poți.

Îl privi și se gândi că cel mai bine ar fi să îi spună direct ce are de spus. Nu era frumoasă, știa, nici la față nici la corp. Era banală, sau cel puțin ea așa se considera. Și nici nu credea

pe nimeni care i-ar spune altceva. Cum ar putea să o iubească bărbatul ăsta frumos taman pe ea?

- Uite Mihai, eu nu cred că vrei să ieși cu mine în oraș, sau unde vrei tu să mă duci, nu sunt una dintre femeile cu care ai vrea să fii văzut.

Mihai începu să râdă.

- De unde știi tu cu cine vreau eu să fiu văzut?

- Mă rog, ca să nu o mai lungim, știu că nu sunt frumoasă și mai știu că tu ești răvnit de toate femeile din orașul ăsta. Deci...

- Deci, rămâne așa. Vin să te iau la ora optsprezece. Și pleacă.

Își alesese cea mai urâtă rochie pe care o avea, niște sandale vechi și ieșite de mult din modă, o poșetă care nu se potrivea cu nimic, și așteptă.

La ora optesprezece Mihai sună la interfon.

- Cobor, zise.

Îl privea direct în ochi, curioasă ce efect va avea apariția ei, dar Mihai părea că nu observă cât de caraghios arăta și îi întinse un buchet de flori. - Sper să nu se ofilească până ne întoarcem, zise.

Au mers la o terasă, au râs și au vorbit banalități. La ora opt ea a spus că vrea să plece acasă. În fața ușii, Mihai a sărutat-o pe obraz și i-a spus - Orașul

ăsta este plin de femei care se cred frumoase, Mela.

Dacă voiam să ies cu ele, ieșeam cu ele. Eu mi-am dorit seara asta cu tine. Îmi doresc multe seri cu tine, Mela.

Pentru că tu ești specială.

După un an s-au căsătorit.

Ana s-a mutat în apartamentul de lângă ei la câteva luni după ce s-au căsătorit. S-au împrietenit foarte repede. Ana era total diferită de Mela. Cochetă, mereu fardată și coafată, elegantă chiar și când se îmbrăca sport. Melei îi era milă de ea, era nefericită.

Sau cel puțin asta spunea de fiecare dată când se întâlneau doar ele două.

- Ce fericită ești tu, Mela. Ai lângă tine un bărbat pe care orice femeie și l-ar dori. Bărbatul perfect.

Mela nu avea nici cel mai mic motiv să nu fie fericită, deși după trei ani de când erau căsătoriți ea nu rămăsese încă însărcinată. Mihai râdea.

- Eu nu mă grăbesc, Mela. După ce va veni copilul, ai să-l iubești mai mult decât pe mine. Nu pot risca.

- Ești un monstru, spunea și râdeau amândoi.

Mihai își propusese să mai aștepte un an și apoi să caute cea mai bună soluție pentru ei. Nu ar fi vrut ca Mela să sufere.

După ce Mihai a cumpărat casa, Ana venea la ei zilnic. Și nu uita să-i spună Melei:

- Cât de fericită ești tu, Mela. Viața ta este ca o poveste. Păcat că nu poți avea copii.

- Nu știu dacă nu pot, Ana.

Poate nu a sosit momentul potrivit.

În după amiaza aceea, Ana intra pe ușă radioasă și Melei i se păru chiar că privirea ei era trufașă.

Erau zile când o deranjau lamentările Anei. Erau zile în care prezența Anei îi dădea fiori. Cum era cea de azi.

Ana se așeză în fotoliu și o privea ciudat.

- Cred că am nevoie de un pahar de vin, zise Mela.

Merse în bucătărie și veni cu două pahare și o sticlă de vin roșu, de care știa că bea și Ana de fiecare dată.

- A, nu, eu nu pot să beau, zise Ana alintându-se, dar te rog, bea tu. Ar fi chiar indicat să bei un pahar de vin. Am o veste foarte mare. Sunt însărcinată. -

Felicitări, zise Mela. Chiar mă bucur pentru tine.

- Nu mă întrebi cine este tatăl?

Mela o privi întrebător.

- Mihai. Mihai al tău, zise

Ana cu un zâmbet plin de răutate pe față.

- Poftim!? strigă Mela.

- Da. Mă gândeam că el nu a avut curajul să-ți spună, așa că îți dau eu vestea, ca să nu o mai lungim. Eu și Mihai vom avea un copil.

Mela goli paharul de vin dintr-o înghițitură, se ridica în picioare, întinse mâna dreaptă cu degetul arătător îndreptat spre ușa și spuse, străduindu-se să nu îi tremure vocea:

- Ieși, naibii, afară din casa mea!

- Mela, ai grijă ce spui, peste puțin timp asta s-ar putea să fie casa mea, zise Ana și ieși unduindu-și soldurile.

- Ana va avea un copil cu tine?!

Mihai înlemni. Lui nu-i spusese. Își reveni repede.

- Lasă-mă să îți explic.

- Ce este de explicat, Mihai?

Știu cum se face un copil.

- Știu că ești supărată acum, înțeleg, dar...

- Supărată?! Umilită, vrei să spui. Cu Ana, Mihai?

- Crede-mă, s-a întâmplat o singură dată. Băusem. Eram beat. Dumnezeu!

A fost o greșeală, Mela.

- Ana va avea un copil cu tine, asta este un fapt, Mihai, restul sunt cuvinte.

- Pentru numele lui Dumnezeu, Mela, chiar crezi că te-aș înșela cu o femeie ca Ana?

- Se pare că da; veți avea un copil.

Mihai fierbea de nervi. Puse mâna pe telefon și o sună pe Ana.

- Ana, dacă este al meu, îl recunosc, te ajut, dar să nu îți mai aud numele. Trebuia să imi spui mie întâi și să mă lași pe mine să gestionez situația asta, dar nu, tu ai vrut să o lovești pe Mela. Cât de crudă poți fi?!

A fost prietena ta atâția ani, ai fost binevenită în casa ei la orice oră. Cum ai putut să fii în halul asta de haină?

O iubesc cum tu nu poți înțelege. Nu-ți fă vise!

- Mihai, irosești cuvinte de pomană. Îți reamintesc

că am petrecut după-amiaza aceea amândoi și că nu păreai deloc deranjat că nu sunt Mela.

- Știi care va fi durerea ta, Ana? Că nu ai să mă poți despărți de Mela. Am să fac orice, am să mă pun preș la picioarele ei, am să mă biciuiesc în piața publică, am să merg în genunchi până mă lasă ea să mă ridic, dar nu am să o pierd. Mela este unică. În schimb, de femei ca tine, este plină lumea. Dar tu nu ai cum să înțelegi asta.

Își aminti de ziua aceea.

Mela era plecată cu colegii la o cabană la munte, un fel de team building pe care, de fapt, ei și-l organizau în fiecare an. Ajunsese acasă și deschise o sticlă de vin, hotărât să bea un pahar, poate două, de vin, să stea tolănit pe canapea, să se uite la televizor până adoarme și să nu facă nimic altceva. O zi ca baietii, răs. Ana a apărut la ușă.

- Mela este la team building, nu știai?

- A! zise afectat. Cred că am uitat.

- Mda. Tocmai am deschis o sticlă de vin. Vrei și tu? Și au băut două sticle. Sau doar el a băut? Nu mai ținea minte. Se lovi peste frunte,

- Mare bou ai fost, Mihai.

Se uită la telefon, dar Mela nu dăduse niciun semn.

O sunase încontinuu de dimineată, dar nu răspunse. Plecase cu noaptea în cap, nu știa când, nu știa unde, nu știa dacă se mai întoarce. Nu-și dădea seama dacă își luase haine cu ea. Simțea că se învâрте casa cu el.

Auzi telefonul. Îl ridică, dar era Ana.

- De ce mai suni? Vrei să savurezi momentul?

- Mihai, Mela e supărată rău pe mine, nu-mi răspunde la telefon.

- Nu zău?! Și ce ai vrea? Să îi spun să-ți răspundă?

- Îmi pare rău că i-am spus, spuse ea miorlăindu-se.

- Nu-ți pare rău, Ana. Jubilezi. Te cunosc prea bine. Ți-am spus și repet, nu mă despart de Mela nici dacă este copilul meu.

Pentru că am să cer un test de paternitate, Ana și apoi mai vorbim. Nu pot să port acum discuția asta cu tine.

Ai plănuț toată nebunia asta, Ana, descurcă-te acum! Nu mă mai suna!

Închise, trântind nervos telefonul pe masă. Și în momentul acela își dădu seama unde este Mela.

Se lovi cu palma peste frunte:

- Tâmpit! Tâmpitul care ești tâmpit!

Urcă în mașină și porni în trombă.

Stătea rezemată de mașină și fuma privind în zare. Se apropie încet de ea. Nici nu întoarse capul.

- Ai venit...

- Cum credeai că nu vin? Te-aș fi căutat până te-aș fi găsit și dacă dura toată viața. Nu pot să trăiesc fără tine, Mela. Poate până la urmă ai să mă crezi. Și ai să mă ierți. Am greșit, știu, nu am cum să mai repar ce am făcut, dar, te rog, lasă-mă să îți dovedesc cât de mult însemni pentru mine. Își întoarse privirea spre el. Nu i-o văzuse niciodată atât de tristă.

- Din prima zi am fost pregătită să te pierd, Mihai. Nimeni și nimic nu mă putea convinge că ai să rămâi lângă mine mereu.

Eu eram doar o etapă.

Femei frumoase se nasc în fiecare zi.

Mihai vru să spună ceva, dar Mela îl opri.

- Te rog, lasă-mă să spun tot ce am de spus. Dacă te iert eu pe tine, va trebui să mă ierți și tu pe mine. Îl privi direct în ochi.

Privirea lui Mihai se întunecă, maxilarele i se încheștară, dar tăcu.

Mela continuă calmă.

- Eram convinsă că într-o bună zi ai să pleci. Am trăit cu frica asta în fiecare zi. Nici acum nu cred altfel. Nu am vrut să te țin legat de mine printr-un copil.

De aceea nu avem copii, Mihai. A fost alegerea mea. Eu nu am vrut.

Mihai începu să râdă. - Vorbești serios?!

- Da.

- Of, prostuța mea!

O luă în brațe.

- Mela, nu pot să-ți promit că nu vom mai avea perioade dificile în viață, pot doar să-ți promit că eu am să fiu lângă mereu. Și dacă tu nu vrei, nu vom avea copii. Sau, poate, adoptăm copilul Anei.

Este gata făcut. Ce zici?!

- Ești un monstru, zise și începură să râdă amândoi.

0.14.3 Femeia perfectă

- Bună, Mona.

- Bună, răspunse, dar nu-și putu ascunde nedumerirea. Habar nu avea cine este.

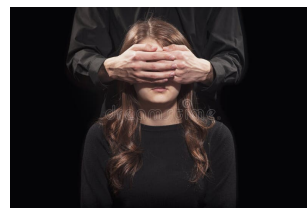
- Mă știi, nu-i așa? Sunt Raul, fratele lui Paul?

- Da, sigur, spuse zâmbind, dar nu-l cunoscuse până acum. Paul îi spusese că are un frate și atât. Nimic altceva.

- Nu vrei să bem o cafea? Uite, aici pe terasa asta?

- Păi, sincer, mă grăbeam.

- Mi-ai face o mare plăcere, zice Raul cu un zâmbet mios pe față.

Mona îl privea curioasă. Semăna cu Paul, doar că avea părul de un negru strălucitor în timp ce al lui Paul era blond ca mierea, doar ochii le erau verzi amândurora, dar nu la fel. Ceva, nu știa exact să spună ce, era diferit.

Se întreba ce ar putea vorbi cu el.

Pe Paul îl cunoscuse abia cu câteva săptămâni în urmă, la petrecerea prietenei ei, Laura. De fapt, Paul se nimerise să fie și el pe terasa aceea și venise la masa lor. să îi salute. Era coleg și prietenul cel mai bun al lui Ionuț, logodnicul Laurei.

Mai târziu i-a mărturisit că, în momentul în care a văzut-o, i s-a tăiat respirația.

Când s-a terminat petrecerea s-a trezit cu Paul lângă ea. Au mers o vreme împreună. Nu-și amintea ce au vorbit. Nu l-a privit foarte atent atunci, i se părea cumva ciudat, Paul era frumos ca un zeu, sau cel puțin așa i se părea ei, dar a doua zi Laura i-a spus că Paul i-a invitat pe toți trei la o terasă, să se revanșeze, a spus, pentru seara precedentă. La început a vrut să refuze, dar Laura a insistat.

- Crede-mă Mona, este de bun simț. Este cel mai

bun prieten al lui Ionuț.

L-a văzut de cum au intrat. S-a ridicat de la masa unde îi aștepta și le-a făcut semn cu mâna. Avea cel mai frumos zâmbet pe care îl văzuse în viața ei. Paul avea o voce blândă și moale, vorbea rar, zâmbea tot timpul și era politicos.

De fapt Paul era timid. Niciodată nu reușise să înțeleagă de ce femeile îl considerau frumos. El se simțea pierdut în preajma lor. În orice caz nu se putea compara cu Raul. Raul era fratele lui mai mare și Paul crescuse în umbra lui. Raul era dezinvolt, lipsit de orice inhibiții și cu certitudine un cuceritor. De altfel, Raul reușise să îi cucerească toate iubitele lui Paul până acum. Se resemna de fiecare dată.

Se retrăgea fără să pară afectat. Era fratele lui, doar, cum să se supere. Și apoi, doamnele îl preferau pe Raul de fiecare dată.

La școală Raul fusese olimpic la matematică și preferatul profesorilor. Oricât învăța Paul, ei tot îl comparau cu Raul. Așa că Paul s-a înscris la atletism, iubea sportul acela, de fapt orice sport, îl făcea să își învingă toate fricile și nesiguranțele și antrenorii nu-l comparau cu nimeni pentru că era cel mai bun. Raul nu era sportiv, dar nu rata nicio ocazie să-l șicaneze.

- Ce să faci și tu la cât te duce capul, îi zicea, fugi ca prostul că atâta poți.

Relația dintre Mona și Paul s-a construit încet, zi cu zi și lui Paul nu-i venea să creadă că femeia asta frumoasă pare să îl placă. Pe el. Iar Mona se simțea în siguranță lângă Paul. Era de o sinceritate debordantă și blând ca un ursuleț de pluș.

- Raul, am cunoscut pe cineva deosebit, i-a spus Paul după vreo lună. O cheamă Mona și, crede-mă, nu am cunoscut pe nimeni ca ea.

Raul a râs

- La cât ești de prost, sigur o dai din nou în bară.

Și, din momentul acela, Raul făcu pe dracu-n patru să o cunoască pe iubita asta specială a fratelui lui.

Sună telefonul Monei. Se uită și văzu că o sună Paul.

Stabliseră să se întâlnească după serviciu.

- Scuză-mă, îi zise lui Raul și răspunse zâmbind.

- Bună, ajung imediat. M-am întâlnit pe drum cu fratele tău care a fost foarte drăguț și m-a invitat la o cafea. Să ne cunoaștem, a zis.

Paul tăcu. Apoi zise trist

- Bine. Vorbim mai târziu, și închise.

Mona îl privi pe Raul și atunci înțelese ce era diferit la el față de Paul. Zâmbetul. Un zâmbet perfid, trufaș. Monei i se păru, de fapt, hîd.

Zâmbi și ea și îl sună pe Paul.

- De ce ai închis? Dacă vrei, vino și tu, eu te aștept aici. Sau vrei să vin înspre tine?

Zâmbetul de pe fața lui Raul dispăru.

Mona spuse tare către Raul:

- Regret, dar acum nu pot, mă așteaptă Paul. Poate altă dată. Apoi la telefon:

- Paul, unde ești? Vin acum spre tine.

- Sunt la cofetăria de lângă blocul tau.

- Ajung în cinci minute.

Paul o văzu pe Mona alergând pe trotuarul de lângă cofetărie. Inima începu să-i bată cu putere. Nu se aștepta să o mai vadă venind. Se ridică în picioare și îi făcu semn cu mâna. Mona zâmbea. Paul nu zâmbea și Monei i se păru ciudat. Paul zâmbea tot timpul.

Ajunsă lângă masă îi sări în brațe.

- Raul unde este?

- Păi, a rămas acolo. Nu m-am gândit să-i spun să vină și el.

Ochii lui Paul se umeziră.

- Paul, am făcut ceva rău?

- Nu, scuze, cred că e curent aici pe terasă.

- Vrei să plecăm?

Timpul trecea tot mai frumos pentru Mona și Paul. Parcă se cunoșteau de când lumea. Totul era atât de firesc între ei. Nu-și puteau da seama ce sentiment era mai puternic în tot ce-i lega. Iubirea sau prietenia? Pentru că, înainte de orice, erau doi prieteni care se iubeau. Era atât de liniștitor când erau împreună. Totul era firesc. Puteau vorbi despre orice, puteau spune sincer orice, fără ca celălalt să

se supere. Mona spunea că asta este posibil doar pentru că Paul era cel mai bun om din lume. Paul spunea că Mona este cel mai bun om din lume. Iar prietenii lor, prietenii cei adevărați, erau fericiți pentru amândoi și pentru fiecare în parte. Erau un cuplu de invidiat.

Mesajele lui Raul începură să o deranjeze. La început erau banale. "Salut, ce făceai"? Mona îi răspundea politicos. Apoi au devenit prea multe și la ore tot mai nepotrivite și a încetat să-i mai răspundă. Dar mesajele lui nu au încetat. Ceva o oprea să-i spună lui Paul. Era totuși fratele lui. Și poate că interpreta ea greșit, Raul nu voia decât să fie prietenos. Era ciudat, însă, că Paul nu-l invita niciodată, niciunde cu ei. Fuseseră chiar în câteva weekenduri la cabana părinților lui Paul, cu Laura și Ionuț, dar nu și cu Raul.

- Laura, nu știu ce să fac. Raul mă agasează cu mesaje de prost gust, unele și în miezul nopții. Nu știu dacă să îl spun sau nu lui Paul. Este fratele lui, totuși. - Știi ceva, vino azi pe la noi, dar fără Paul, și vorbim cu Ionuț. Este prieten cu Paul de o viață, de când erau copii și Ionuț ține foarte mult la el.

- Știi, Mona, dacă mă întrebi pe mine, Raul este un gunoi de om. De când îl știu l-a călcat pe Paul în picioare. Și o face cu plăcere. Eu nu l-am plăcut niciodată. Paul, pe cât este de înalt, pe atâta este de blând și de timid. Niciodată nu a avut încredere în el însuși și, crede-mă, Raul a avut un merit deosebit în asta. Eu nu mi-am putut imagina că un frate poate fi atât de mizerabil cum este Raul. Toată viața l-a umilit, în orice împrejurare, cu orice ocazie, cu satisfacție, de parcă l-ar urî. Țin minte că odată se îndrăgostise Paul, rău, de una, Bianca. Eram amândoi la o terasă când l-a sunat Raul. I-a spus că vine și el că vrea să îi prezinte pe cineva și a apărut de mână cu Bianca. Paul s-a albit la față. Aia râdea ca proasta, iar Raul jubila. Cu Bianca aia, Raul a avut chiar o relație de câteva luni. Erau pe-o măsură.

Pe mine mă deranja că Paul nu ripostează. Uneori i-am spus, dar Paul este Paul, mi-a zis că așa e Raul, să nu-l bag în seamă. I-a furat toate iubitele doar ca

să îi arate că poate. Și dacă mă întrebi pe mine, fix asta încearcă să facă și acum.

- Paul, știi, m-am tot gândit cum să-ți spun, dar noi doi nu ne mințim, ori asta pentru mine este foarte important. Uite, zise Mona și îi întinse telefonul cu mesajele primite de la Raul.

Paul pâli. Citi mesajele în liniște, apoi ridică privirea spre Mona și privirea lui era tristă.

- Știu că este fratele tău și nu vreau să fiu eu mărul discordiei dintre voi, dar eu nu înțeleg. Eu nu înțeleg jocul ăsta.

Paul se ridica și îi cuprinse fața cu palmele.

- Jocul ăsta este doar al lui Raul, nu și al meu, și zâmbi cu zâmbetul lui cald de care Mona era îndrăgostită.

O cuprinse cu brațele și pentru prima oară în viața lui ochii îi scânteiau de furie.

- Raul, mi-a arătat Mona mesajele pe care i le trimiți.

Raul vru să spună ceva, dar Paul îi opri.

Ascultă-mă până la capăt. Am obosit de jocul ăsta al tău. Am obosit să închid ochii la mărăniciile tale. Până acum m-am resemnat pentru că ele, toate fetele pe care mi le-ai furat numai ca să îmi demonstrezi că poți, au acceptat. A fost alegerea lor, ce motiv aveam eu să mă opun? Dar de data asta nu am să cedez. Și știi de ce? Pentru că Mona nu este ca celelalte. Pentru că mi-a arătat mesajele tale, pentru că a avut încredere în mine, pentru că ea m-a ales pe mine. Dar nu numai asta, Raul, ci mai ales pentru că Mona este femeia perfectă, înțelegi? Perfectă pentru mine. Și dacă asta înseamnă că noi doi nu vom mai vorbi niciodată în viața asta, atunci așa să fie. Mă pot lipsi de un frate care nu mă respectă suficient încât să nu încerce să îmi fure femeia pe care o iubesc. Ce este între mine și Mona se numește iubire, Raul. Și este reciprocă. Așa cum ar fi trebuit să fie și între noi doi, Raul. A, și doar ca să știi, Mona ți-a blocat numărul de telefon. Nu te mai obosi să-i trimiți mesaje. Și dacă nu te potolești, crede-mă că ne batem. Nu mai sunt copil Raul, nu mai sunt fratele mai mic, uită-te la mine că sunt mai înalt decât tine, Raul și nu mă mai tem de tine. Dacă asta vrei, să te bați cu mine, crede-mă

că de data asta ne batem de-a binelea. N-aș fi vrut să ajungem până aici, dar chiar ai întrecut măsura. E momentul să înveți să pierzi, Raul, pentru că de data asta nu-ți permit să câștigi jocul ăsta murdar.

A, și să nu uit! Sâmbătă, că e ziua mamei, mă gândeam să îi invităm amândoi la un restaurant, să nu se mai zdrobească mama cu curățenie, cumpărături și gătit, cum face ea de obicei. Ce zici?

- De fapt, exact la asta m-am gândit și eu. Dacă vrei, mergem acum să vorbim cu Bebe să stabilim cu el meniul.

- Știm pentru câte persoane?

- Păi, hai să-i numărăm...

0.14.4 Tatăl perfect

- Să nu ridici tu mâna asupra mea! Tatăl meu nu m-a lovit niciodată în viața lui.

Își coborî mâna, nervos pe sine că a avut măcar intenția. Nu trebuia.

- Rău a făcut! Poate învățai să-ți ții gura.

- Vrei să scapi de mine, înțeleg, dar pentru asta nu este nevoie să mă omori, Costel.

- Știi ceva, nici nu merită să mă obosesc. Ai să mori tu singură. Ce-ai să te faci grasă și urâtă ca muma pădurii cum ești și cu un copil? Și încă fată, că nici să faci un băiat nu ai fost în stare.

- Copilul ăsta nu l-am făcut singură. Îți amintești?

- Te-am rugat să scapi de el. Îți amintești?

- Ți-am spus atunci, îți spun și acum că nu renunț la copil, că mă descurc singură, nu am nevoie de mila ta, nu am nevoie de mila nimănui.

- Foarte bine atunci, perfect, pentru că mă căsătoresc cu Olimpia și nu am chef să-mi faci niciun fel de probleme.

Șase ani a durat relația lor. Șase ani au locuit împreună, dar când a rămas însărcinată totul s-a schimbat. Costel nici nu voia să audă de copil. Adina și-l dorea și pentru nimic în lumea nu voia să renunțe. A început să-i cumpere hăinuțe și tot felul de lucruri înainte de a afla sigur că este fetiță. Dar ea presimțise, cumva știa. Era fericită.

Se îngărășase, i se umflaseră mâinile și picioarele, până și fața îi era umflată. Cam tot pe atunci începuse Costel să întârzie sau chiar să nu vină câte două nopți, iar când venea era morocanos și pus pe scandal. Apoi a aflat de Olimpia, o tânără pe care Costel o cunoscuse la un meci de baschet. S-au certat, rău, și i-a spus să-și ia catrafusele și să plece. Costel și-a luat tot ce avea și s-a mutat. Prietenii o compătimeau și ei nu-i făcea plăcere. Suferea, dar s-a resemnat.

- În fond, dragoste cu de-a sila nu se poate, și-a spus.

- Ți-au trebuit șase ani să îți dai seama că eu sunt urâtă ca muma pădurii și nici măcar un an, practic nouă luni, să știi că vrei să te căsătorești cu altă femeie? Ea știe că ai un copil cu mine? Dar știi ceva, nici nu mă interesează. Vreau să pleci din casa mea, acum!

- Casa ta, casa ta. Ți-a luat-o taică-tu că poate așa te ia cineva de nevastă.

Îl privi fără nicio expresie pe față, se îndreptă spre ușă, deschise larg ușa și îi spuse calm.

- Nu mă vrei în viața ta, înțeleg, dar nu înțeleg de ce trebuie să fii mitocan. Acum te rog să pleci și să nu te mai întorci. Acum, până nu încep să urlu

și vine Adi, cum a mai venit și data trecută când ai făcut scandal.

Casa i-o cumpărase tatăl ei, ce-i drept, când se mutase în orașul ăsta mare. O casă nouă, într-un cartier nou la marginea orașului. Acum cartierul nu mai era nou și nu mai era nici la marginea orașului. Vecinii ei erau un cuplu tânăr, Adi și Mirela. Se împrieteniseră din prima zi. Oamenii de treabă. Adi era polițist și îi spusese să îl cheme ori de câte ori era nevoie.

Costel bombăni și trecu pe lângă ea împingând-o cu umărul.

– Crede-mă, n-am la ce să mă întorc aici.

Au trecut douăzeci de ani de atunci. Douăzeci de ani în care Costel nu-i dăduse Mirabelei nici măcar un telefon. Adina nu o mințise, îi spusese cine este tatăl ei, dar nimic mai mult. Nu voia să amărase sufletul ei de copil. Mirabelei, tată îi fusese Bebe. A avea doi ani când s-a căsătorit Adina cu Bebe, un bărbat bun și pașnic. Fusese coleg cu ea la multinaționala unde își avea serviciul, un serviciu bun, dar Bebe nu se împăcase prea bine cu munca aceea. Acum era șofer de TIR, și cutreiera lumea largă. De fapt, ăsta fusese visul lui, dar părinții lui nu l-au lăsat. Nu le-a reproșat, aveau dreptatea lor. Adina în schimb l-a încurajat.

– Ce rost are să faci ceva ce nu-ți place? Pentru mine contezi tu, nu meseria ta.

Și viața le-a fost tihnită.

Mirabela era deja studentă la medicină, așa cum își visase, și era frumoasă și cuminte. Bebe o adora. Când era acasă, îi făcea toate poftele, o răsfăța. Era fata pe care și-o dorise. Bebe nu putea avea copii, sau cel puțin așa îi spusese doctorii. Dar nu era supărat, o avea pe Mirabela.

Bebe fusese plecat mai mult de două luni și abia așteptase să ajungă acasă. A ajuns în miezul nopții. Se grăbise să ajungă înainte de a se trezi Mirabela

să-i poată da darurile pe care i le-a adus. De fiecare dată îi aducea ceva. O hăiniță, o poșetută, un parfumel, ce vedea și el că poartă fetele de vârsta ei prin lume. Acum îi cumparase o rochiță frumoasă, e drept că o găsisese la reduceri la un magazin de lux, și o pereche de sandale.

– Ca o prințesă va fi în rochița asta, și-a zis.

Urmau să plece în vacanță peste câteva zile, când termina Mirabela școala. În fiecare vară le ducea în câte o țară, ca să vadă și ele lumea largă pe care el o cutreiera în lung și-n lat.

De bună dimineață Bebe se trezi să pregătească micul dejun și cafeaua, să fie gata pe când se vor trezi fetele lui. Sună soneria.

– Cine poate fi la ora asta, își zise. Poate vreun vecin.

Deschise ușa zâmbind și văzu la poartă un bărbat solid, nebărbierit, vădit răvășit.

– Pe cine căutați?

– Pe Adina.

Bebe îl privi ciudat. Nu-l cunoștea.

– Cine sunteți?

– Tatăl Mirabelei.

Adina îl auzi pe Bebe vorbind cu cineva, și apărui și ea în ușă. Încrămeni.

– Ce cauți aici? aproape strigă.

– Putem vorbi?

Bebe interveni, speriat că va face scandal la poartă, să îi rădă lumea.

– Pofțiți în casă, să vorbim ca oamenii.

Îl pofti în camera de zi

– Beți o cafea?, îl întrebă Bebe.

– Știu că ora este cam nepotrivită, nu vreau să deranjez. Îmi cer scuze, voiam, mă gândeam că sigur o găsesc pe Adina acasă la ora asta. Nu știam...

– Nici noi nu am apucat să bem cafeaua. Haideți înăuntru.

Mirabela apăru în hol și Adina o trase repede în bucătărie.

– Bebe are ceva musafir. Haide, să mănânci, este destul de târziu, să nu întârzi.

Oricum nu-l cunoștea pe Costel. Nu-l văzuse niciodată.

Mirabela o sărută pe obraz.

– Pune-mi te rog pachet. Și cafeaua. Azi am zi lungă, mănânc ceva în oraș la prânz, nu ajung acasă.

Apoi strigă:

– Pa tata, scuze, dar mă grăbesc! Ne vedem diseară. Te iubesc.

– Mirabela, stai puțin, strigă Bebe și alergă după ea. O îmbrățișă și îi șopti

– Ți-am adus ceva frumos.

– Of, m-ai făcut curioasă!

– Lăsa că le vezi diseară. Să fii cuminte! Te iubesc, și o sărută pe frunte.

Adina lua tava cu cafelele și îi spuse lui Bebe:

– Nu vreau să rămân singură cu el. Nu ne-am văzut de douăzeci de ani și nu știu ce ne-am putea spune.

Întră în cameră, puse cafelele pe masă fără să-l privească pe Costel, se așeză pe canapea, cât mai departe de el, își dresе vocea și zise.

– El este soțul meu, Bebe. Iar el este Costel, tatăl Mirabelei.

Se făcu liniște

– De ce ai venit?

– Vreau să vorbesc ceva cu tine. Sunt disperat și numai tu mă poți ajuta.

Adina zambi.

Costel continuă cu privirea în pământ.

– Am un băiat, Felix. Are șaisprezece ani.

– Felicitări, zise Adina ușor sarcastic.

Costel o privi, ochii lui erau goi, nu mai scânteiau ura pe care o cunoștea Adina.

– Este bolnav, foarte bolnav, Adina. Are leucemie.

Adina icni ascuțit și își duse instinctiv mâna la gură. Apoi spuse repede:

– Chiar îmi pare rău. Sincer! Cu ce te pot ajuta? Ai nevoie de bani?

Bebe se așeză lângă Adina, îi cuprinse mâinile în palma lui și zise încet:

– Îl putem ajuta cu bani, oricât are nevoie. Nici nu mă pot gândi ce aș fi în stare să fac să fie copilul meu. Doamne ferește!

Costel își frângea mâinile și îi privea fără să-i vadă.

– Adina, fac orice, cere-mi orice, dar, te rog, ajută-mă!

– Spune-mi cu ce. Cum te pot ajuta, Costel?

– Felix are nevoie de un transplant de măduvă, de celule stem, așa au spus și singura ființă de pe pământul ăsta compatibilă cu el este Mirabela. Crede-mă, i-aș da viața mea dacă aș putea.

Costel se ridică și se așează în genunchi în fața ei.

– Te implor!

Bebe sări direct în picioare, deschise gura să spună ceva, dar Adina îl opri. Apoi zise cât putu ea de blând.

– Nu pot eu hotărî în numele ei. Este majoră și decizia îi aparține. Pot să îți promit că am să vorbesc cu ea. Îți promit! Este un copil bun, va fi medic, dar te rog să înțelegi că nu pot eu, sau altcineva, decide în locul ei.

Costel dadu din cap și se ridică.

– Vă mulțumesc că m-ați ascultat, și dadu să plece.

Adina îl prinse de braț și spuse șoptit:

– Costel, știu că treci prin momente grele și îmi pare foarte rău pentru Felix și pentru tine. Sincer! Dar, dacă cea bolnavă ar fi fost Mirabela, oare ai fi fost la fel de dispus să faci orice pentru a-i salva viața?

0.14.5 Certitudine și îndoială

Certitudine

Raluca nu-și putea stăpâni emoțiile. Îi transpiraseră palmele și buzele îi amortiseră. Era pentru prima oară în casa lor. Se mai întâlniseră, dar pe fugă, acum vreo patru ani, când veniseră ei odată la Alin. S-au întâlnit la un restaurant. Era iarnă, foarte frig și ei veneau de undeva din America de Sud, Brazilia sau Uruguay, nu reținuse exact de unde, erau bronzăți și exuberanți.

- Ei sunt părinții mei, a spus Alin și ea nu a putut decât să îngăimeze un îmi pare bine. Pe atunci relația lor era la început.

Ea venise îmbrăcată simplu, în pantaloni și o bluză, hainele cu care fusese la serviciu. Nu erau neapărat urâte, dar când o văzu pe Ileana, mama lui Alin, se simți ca o rămă. Era elegantă, coafată perfect, cu manichiura proaspăt făcută, și cu multe, foarte multe, bijuterii. Îi sări în ochi un inel cu o piatră mare albastră pus pe deget lângă verighetă. Ileana îi observa privirea.

- Vai, zise, îți place? Nu-i așa că este superb?! Nick mi l-a dăruit la aniversarea de douăzeci și cinci de ani de la căsătorie.

Ileana își țuguie buzele botoxate, nu exagerat, e drept, ci atât cât să reducă ridurile, cum era de altfel toată fața, de când zâmbea i se mișcau doar buzele, și i se adresă miorlăit.

- Noi am comandat scoici. Am auzit că aici sunt foarte bune. Alin a spus că ție nu îți plac. Nu am știut ce să-ti comandăm.

Simți cum privirea Ileanei o înțepă. Raluca era frumoasă, auzise asta des, toată lumea îi spunea că este frumoasa, deși ea nu crezuse niciodată ca ar fi adevărat. Ori Ileana nu se simțea confortabil în preajma unei alte femei frumoase.

Zâmbi și spuse cât putu de firesc.

- De altfel nici nu îmi este foame. Dar am să comand o salată de fructe, mulțumesc.

Zâmbetul Ilenei rămăsese pe față, așa, neschimbat.

Nu se simțea în largul ei. O deranjau privirile sfredelitoare ale Ileanei. Nu-i plăcuse nici cum o măsurase dezaprobat cu privirea din cap până în picioare când a intrat în restaurant. Întârziase, dar nu venise cu gândul de a impresiona pe nimeni. Nu știa mare lucru despre părinții lui Alin, nu întrebese

și el nu spusese. Și-apoi, încă nu știa încotro se îndreaptă relația lor, cert era doar că îi plăcea să fie în preajma lui Alin, era diferit de băieții pe care îi cunoscuse ea până acum. - Am avut o urgență la serviciu, s-a scuzat anemic și Ileana a făcut o grimasă insesizabilă, dar ea o văzuse.

„Este clar că nu sunt din lumea voastră, dar ai să mă crezi sau nu, nici eu nu înțeleg de ce m-a adus Alin azi aici”, zise în gând.

Apoi tare.

- Nu am să stau foarte mult, vă las să vă petreceți seara în liniște. Sunt convinsă că vă este dor de Alin în fiecare zi, ar fi păcat să nu vă puteți bucura împreună de clipele acestea rare.

Alin venea dintr-o familie foarte bogată, bunicul lui construise un imperiu în domeniul materialelor de construcții, iar cei doi băieți ai lui, Nicolae, Nick pentru Ileana, și Petru, au preluat afacerea și au extins-o. Practic, erau putred de bogați. Dar niciunul dintre ei nu se ferea de muncă. Așa crescuseră. Își permiteau maxim două concedii pe an și acelea strict cu familia, și câte un weekend, doar ei doi, la pescuit.

Aveau lacul lor, pe care îl transformaseră în punct de atracție pentru pescari și turiști. Există și un strand, restaurant și loc de joacă pentru copii. Când mergeau ei doi la pescuit nimeni nu știa cine sunt, stăteau pe lac ca oricare dintre ceilalți pescari și își savurau clipa de liniște. beau bere și vorbeau nimicuri, orice în afară de afacerea lor.

Petru avea două fete, ambele studente în străinătate. Soția lui, Dana, era farmacistă și avea un lanț de farmacii întins deja în toată țara.

- Nu știi niciodată ce se poate întâmpla, spusese. O afacere în plus în familie nu strică. Și apoi, eu aș muri să stau fără să fac nimic.

Se referea la Ileana și toată lumea știa că nu se suportau și ele nu se fereau să o arate.

Ileana făcuse tot ce trebuia. A făcut, doi băieți. În rest, pentru ea lupta asta se încheiase. Asigurase moștenitorii potrivii pentru afacerea de familie. Pe Dana o disprețuia, nu dădea doi bani pe răutățile ei. Din punctul ei de vedere erau nejustificate. Și tot din

punctul ei de vedere îi era superioară Danei. Dana nu era nici frumoasă, dar mai mult decât atât, era calculată și rece ca o cutie de conservă. Se căsătorise cu Petru din studenție, știuse exact ce vrea.

Alin alesese să fie cercetător și lucra la o fabrică de medicamente. Asta visase de mic copil. Nick îi amenajase un mic laborator într-una din încăperi, unde Alin stătea cu orele, până venea Nick să îl trimită la culcare.

Nick nici nu încercase măcar să îl determine să renunțe la pasiunea lui. Nu avea niciun sens să-l forțeze pe Alin să facă ceva la care nu se pricepea. Alin nu era capabil nici să bată un cui. Pentru Nick era perfect așa, mai ales că Bebe, cel de-al doilea băiat, și fratele lui Alin, părea să fi moștenit pasiunea și talentul tatălui lui Nick. Și nu numai. Îi semăna atât de bine, că de multe ori lui Nick îi dădeau lacrimile când îl privea pe Bebe.

Chiar vorbise cu Petru, erau la lac, în una din zilele lor de deconectare, și Petru a râs:

- Măcar unul din patru. Eu, de fapt, m-am bucurat că am avut fete. Sunt liniștit că și-au ales calea lor. Noi doi am făcut ce a trebuit. Nu mă plâng, dar ce rost are toată averea asta dacă nu te știi bucura de ea?

- Știi, Petru, uneori aș fi vrut ca și Bebe să-și aleagă o altă cale.

- Bebe și-a ales calea lui. E tata pus în picioare. Uneori când mă uit la el...

- Are aceeași privire ca tata.. Îți spun sincer, nu prea îndrăznesc să îl contrazic, râse Nick.

Au ciocnit berile și au râs amândoi. Acum le dădea mâna. Atunci, o privire de-a tatălui lor le îngheța orice urmă de zâmbet. Dar erau alte vremuri.

Ileana era frumoasă și a știut să profite de asta.. Crescuse într-un sat uitat de lume, într-o zona cu veri secetoase și ierni geroase. Tatăl ei nu era un om rău, lucrase la o fabrică de mobilă într-un oraș la treizeci de kilometri de satul lor, făcuse naveta ani în șir, dar când se desființase fabrica rămăsese fără serviciu. Lucra pe unde apuca și găsea de lucru, în construcții mai ales. La șaisprezece ani Ileana s-a săturat de sărăcie și a plecat la Constanța. Și-a

găsit de lucru pe la hoteluri, făcea curățenie. Apoi s-a îndrăgostit de ea un afacerist bogat din zonă și a devenit iubita lui. Dar nu a durat. După vreo trei ani a părăsit-o pentru o nouă iubită. A fost un gentleman totuși, îi cumpărase un apartament, o mașină și îi dăduse bani cât să o ducă bine. Plus că o angajase în port, la una din firmele lui. Dar nu la curățenie.

Pe Nick l-a cunoscut într-un club, la o petrecere cu prietenii. Și a fost dragoste la prima vedere. Mai ales că Ileana a rămas însărcinată după două luni. Nick a fost fericit. În fond, își dorea o familie. Nu același lucru se putea spune despre mama lui Nick. Însă Ileana se știa face plăcută când voia. Nu i-a ieșit niciodată din cuvânt mamei lui Nick, îi cerea sfatul pentru orice, o ajuta cu de-ale casei, se îmbrăca pe gustul ei. Apoi, după ce a terminat Nick de construit casa și s-au mutat, mergea zilnic la o cafea la mama lui Nick și niciodată nu mergea cu mâna goală. O acceptase până la urmă, mai ales după ce l-a născut pe Alin. Numele lor mergea mai departe.

Raluca îl privi pe Alin care dormea liniștit lângă. Îl invidia. Ea se perpelise toată noaptea. Mai erau trei zile până la nuntă. Nunta lor.

Va urma

0.15 Dorel Cosma

Noesnerland An II

0.15.1 LIPOVA – ÎNTRE AMINTIRE ȘI ÎNTREBARE

Pașii m-au purtat zilele acestea prin orașelul bănățean Lipova. Nu puteam trece mai departe fără o oprire, măcar pentru câteva clipe, în locul unde, cu mai mult timp în urmă, începea una dintre experiențele care aveau să ne schimbe pe toți: stagiul militar.

Eram tânăr absolvent de facultate când, împreună cu mai mulți colegi, am primit ordinul de prezentare la Lipova. Recunosc, eram puțin speriați. După anii frumoși ai studenției, să te vezi dintr-odată în uniformă, tuns regulamentar și pregătit să execuți ordine nu era deloc ușor. Din fericire, eram mulți colegi de facultate și am reușit să transformăm acea perioadă într-o continuare, mai severă și mai disciplinată, a vieții studentești.

Ne acomodam încet-încet cu programul cazon, chiar dacă șlagărul care răsună adesea printre soldați era cât se poate de sugestiv:

Mamă, rău m-ai blestemat,
Să fac armata-n Banat,
În Banat, la Lipova,
Sus pe Cioca-i chiciura. . . . .

Nu a fost ușor. Dar, privind în urmă, sunt convins că acele șase luni ne-au disciplinat, ne-au învățat respectul pentru ordine, pentru responsabilitate și, poate, ne-au pregătit mai bine pentru viață.

Unul dintre momentele care ne-au impresionat profund a fost vizita la Monumentul Eroilor de la Păuliș. Acolo am aflat povestea tinerilor elevi

ai Școlii de Ofițeri în Rezervă de la Radna care, în septembrie 1944, alături de unități ale armatei române, au oprit înaintarea trupelor horthyste și germane în zona Păulișului. Cu sacrificii uriașe și pierderi grele, ei au apărat Valea Mureșului și au rămas în istorie drept „Eroii de la Păuliș”, un simbol al curajului și al datoriei față de țară. Monumentul ridicat în cinstea lor nu este doar un loc al memoriei, ci și o lecție de istorie pentru fiecare generație.

Cine mai vorbește astăzi despre eroii de la Păuliș? Cine le mai spune tinerilor că libertatea și liniștea de care ne bucurăm au fost plătite cândva cu sânge?

Anii au trecut. Astăzi am privit din nou spre ceea ce odinioară era o unitate militară plină de viață. Atunci vedeai ordine, disciplină, curățenie și sute de tineri care animau întreaga zonă. Astăzi, același loc pare uitat de vreme. Gardurile ponosite, clădirile care poartă urmele abandonului și liniștea apăsătoare vorbesc mai degrabă despre uitare decât despre respectul pentru ceea ce a fost.

A venit apoi vremea în care s-a hotărât că România nu mai are nevoie de servicii militare obligatorii, că securitatea țării este garantată prin apartenența la NATO și că vremurile s-au schimbat. La acel moment, mulți dintre noi am considerat că este o decizie firească. Poate chiar una bună.

Astăzi însă, într-o Europă în care războiul nu mai este doar un capitol din manualele de istorie, ci o realitate aflată la granițele noastre, întrebările revin firesc. Fără a pune sub semnul întrebării importanța alianțelor din care facem parte, nu putem să nu ne întrebăm dacă o țară nu trebuie să-și păstreze și propria capacitate de apărare, propriul spirit militar și respectul față de instituțiile care i-au garantat existența.

Privind starea de paragină în care a ajuns fosta unitate militară din Lipova, am avut sentimentul că nu doar zidurile s-au degradat, ci și o parte din memoria noastră colectivă. Iar atunci când uităm trecutul, riscăm să nu mai înțelegem nici prezentul și nici responsabilitățile pe care le avem față de viitor.

0.15.2 Schimbarea la Față

Începutul lunii august este marcat de una dintre cele mai luminoase sărbători ale creștinătății – Schimbarea la Față a Domnului. Nu este doar un moment de aducere aminte a clipei în care Iisus Hristos Și-a descoperit slava dumnezeiască înaintea ucenicilor Săi, ci și o chemare adresată fiecăruia dintre noi de a ne privi sufletul și de a încerca să devenim mai buni.

Chipul luminos al lui Iisus, descoperit lumii pe Muntele Tabor, poate deveni pentru fiecare credincios un îndemn la lumină, sinceritate și adevăr. Poate că, dacă am învăța să ne privim mai des în ochi, am descoperi adevăratul chip al celor de lângă noi, dincolo de măști, aparențe și interese.

Nu întâmplător, tradiția spune că odată cu această sărbătoare natura începe să se pregătească de toamnă. Frunzele își schimbă încet culoarea, păsările călătoare se pregătesc de drum, iar timpul pare să capete o altă respirație. Poate că și aceasta este o lecție pentru oameni. Schimbarea nu înseamnă întotdeauna pierdere, ci poate însemna maturizare, înnoire și redescoperirea adevăratelor valori. Uneori, însă, schimbarea înseamnă și căderea măștilor, dezvăluirea caracterului și momentul în care fiecare trebuie să aleagă drumul pe care va merge.

Păsările călătoare pleacă, lăsând în urmă o ușoară tristețe, dar și speranța întoarcerii. Tot astfel, fiecare

sfârșit poate ascunde un nou început, iar fiecare încercare poate deveni o șansă de renaștere.

Aceasta este, poate, adevărata semnificație a sărbătorii Schimbării la Față: nu doar o schimbare a chipului, ci o transformare lăuntrică prin credință, iubire, iertare și apropiere de Dumnezeu. O invitație la lumină, la adevăr și la speranță.

Într-o lume în care aparențele sunt adesea mai puternice decât esența, Schimbarea la Față ne amintește că cea mai importantă transformare nu este cea pe care o vede lumea, ci aceea care se petrece în tăcerea sufletului. Iar atunci când sufletul se luminează, se luminează și chipul omului.

Apoi apare lacul.

Lacul Gozna, pe care turiștii îl numesc simplu Lacul Văliug, se întinde între munți și creează senzația unei mări coborâte într-un decor montan. Nu este, desigur, o mare, dar are ceva din farmecul ei: apă, soare, pontoane, oameni veniți să se relaxeze și acel sentiment că pentru câteva ore ai lăsat în urmă toate problemele.

Apa, muntele și verdele din jur te duc într-o lume aproape de poveste.

0.15.3 VĂLIUG – O ALTĂ MARE DE LA MUNTE

Când spui „mare de la munte”, gândul meu se duce imediat la Colibița. Am scris de multe ori despre acel loc în care apa și muntele se întâlnesc într-un peisaj care pare desprins dintr-o altă lume. De această dată însă, Banatul Montan mi-a oferit o surpriză: am mai descoperit o „mare de la munte”. Se numește Văliug.

Dacă urci dinspre Reșița aproximativ 25 de kilometri, începi să lași în urmă aglomerația, căldura și zgomotul orașului. Drumul însuși devine o plăcere. Pădurea se apropie de șosea, copacii formează adevărate tuneluri verzi, iar aerul se schimbă aproape fără să-ți dai seama. În zilele acestea toride de vară, răcoarea muntelui este primul dar pe care îl primești.

Iar Văliugul este una dintre acele zone care au știut să se reinventeze. Dintr-un loc oarecare de popas, a devenit treptat o destinație turistică tot mai căutată. Au apărut pensiuni, cabane, restaurante, pontoane și spații de agrement care încearcă să răspundă unor categorii foarte diferite de turiști.

Unii caută liniștea muntelui, alții apa și soarele, alții muzica, petrecerile sau întâlnirile cu prietenii.

Și pare că fiecare își găsește aici locul.

Pontoanele de pe lac, unele dintre ele elegante și bine organizate, dau zonei un aer pe care poate nu te-ai aștepta să-l întâlnești atât de aproape de Reșița. Serviciile sunt diferite, în funcție de loc și de posibilități, dar impresia generală este aceea a unei destinații care a înțeles că turismul înseamnă mai mult decât un peisaj frumos.

Înseamnă să-i oferi omului un motiv să rămână.

Și oamenii rămân.

Din discuțiile cu localnicii am înțeles că, în ciuda perioadelor secetoase și a scăderilor nivelului apei, Văliugul nu pare să fi resimțit o diminuare importantă a afluenței turistice. Malurile arată, pe alocuri, că apa s-a retras, dar atmosfera de vacanță este aceeași. Weekendurile sunt căutate, pensiunile au clienți, iar lacul continuă să fie principalul punct de atracție.

Este o imagine interesantă într-o perioadă în care vorbim tot mai mult despre secetă, lipsa apei și schimbările climatice.

Lacul Gozna are, de altfel, propria sa poveste. Nu este un lac natural, ci unul creat prin construirea barajului de pe Bârzava, în perioada 1947–1953, pentru nevoile de apă ale zonei industriale a Reșiței și pentru producerea de energie. Astăzi, suprafața lacului se întinde pe aproximativ 66 de hectare.

Nu cred că avem nevoie de mai multe cifre pentru a înțelege povestea lui. Important este că o construcție ridicată cândva pentru industrie și energie a devenit, în timp, una dintre marile atracții turistice ale Banatului Montan.

Poate acesta este unul dintre paradoxurile frumoase ale locului.

Ceea ce a fost construit pentru nevoile unei epoci a devenit astăzi spațiu pentru relaxare, vacanță și bucurie.

Iar dacă vrei să uiți pentru câteva ore de toate crizele despre care auzim zilnic, o plimbare pe lac poate fi exact ceea ce trebuie. De pe apă, lumea pare altfel. Muntele se apropie, pădurea pare mai verde, iar grijile rămân undeva pe mal.

Văliugul nu înseamnă însă numai apă.

Înseamnă și muzică.

Apropierea de Gărâna și tradiția deja bine cunoscută a jazzului au adus în această parte a Banatului Montan un public aparte. Aici, muntele, apa și muzica au început să formeze o combinație care nu mai are nevoie de prea multe explicații. Vara, zona capătă o viață aparte, iar festivalurile și petrecerile de grup completează oferta turistică.

Și poate tocmai această diversitate explică de ce Văliugul a crescut atât de mult în ultimii ani.

Ai de ales.

Poți veni pentru o zi. Poți rămâne un weekend. Poți alege o pensiune retrasă, o cabană, un ponton, o terasă sau pur și simplu un loc de pe mal de unde să privești apa.

Poți să te plimbi.

Poți să ascuți muzică.

Poți să stai la soare.

Sau poți să nu faci absolut nimic.

Și uneori tocmai acesta este adevăratul lux al unei vacanțe.

Am plecat spre Văliug cu imaginea Colibiței în minte și am descoperit că România mai are încă multe „mări de la munte”. Fiecare cu povestea ei, cu oamenii ei și cu farmecul ei.

La Colibița, muntele se oglindește în apă.

La Văliug, muntele pare că a coborât până în lac și l-a transformat într-o mare.

Iar dacă privești pentru câteva clipe de pe un ponton apa care se întinde între pădurile Semenicului, îți vine să uiți de drum, de caniculă, de crize și de toate știrile care ne urmăresc zilnic.

Rămâne doar apa.

Muntele.

Verdele.

Și sentimentul că, uneori, pentru a descoperi locuri frumoase, nu trebuie să pleci foarte departe.

Trebuie doar să pornești la drum.

0.15.4 Când administrația ascultă

Ne-am bucurat să vedem că atenționarea noastră repetată a prins. Primăria Bistrița a refăcut placa de la bustul Regelui Mihai din parcul orașului, redându-i toate drepturile și respectul pe care le merită numele său. Nu este un gest spectaculos, dar este unul necesar și firesc atunci când vorbim despre istoria României și despre memoria unui rege care face parte din identitatea noastră națională.

Tot în urma unei atenționări pe care am făcut-o în repetate rânduri, pe catargul din fața Primăriei a reapărut drapelul adevărat al României, cu dimensiunile potrivite și cu vizibilitatea pe care trebuie să o aibă în fața unei primării de municipiu, reședință de județ. Sunt lucruri care poate par mărunte la prima vedere, dar ele spun ceva despre respectul pe care o comunitate îl acordă propriilor sale simboluri.

Am scris despre aceste aspecte și iată că lucrurile încep să fie remediate. Este un motiv de satisfacție, pentru că scopul unei astfel de intervenții publice nu este critica de dragul criticii, ci îndreptarea lucrurilor care pot și trebuie îndreptate.

A mai rămas însă Casa „Andrei Mureșanu”, locul în care memoria poetului național, autorul versurilor Imnului Național al României, continuă să aștepte o soluție. Este aproape paradoxal ca Andrei Mureșanu să fie, într-un fel, prizonier în propria sa casă, într-un oraș care ar trebui să-și valorifice cu mult mai multă grijă patrimoniul cultural și personalitățile care i-au dat identitate.

Și, desigur, ar mai fi multe de făcut.

Spunem toate acestea și pentru că am văzut că se poate. Țara se mișcă, iar uneori administrațiile sunt capabile să recunoască o greșală și să revină asupra unei decizii.

Un exemplu recent vine de la Focșani, unde Consiliul Local a decis desființarea trupei teatrului, transformând instituția din teatru de repertoriu în teatru de proiecte. Reacția societății civile, a oamenilor de cultură și a artiștilor a fost puternică, iar administrația locală a revenit asupra hotărârii. Decizia a fost revocată, iar teatrul și-a recăpătat statutul.

De ce nu s-ar putea întâmpla același lucru și la Bistrița?

Ne gândim, desigur, la „Cununa de pe Someș”, ansamblul care timp de 55 de ani a reprezentat Bistrița și care a fost desființat. Manifestările culturale din acest an au demonstrat încă o dată cât de necesare sunt formațiile artistice care duc mai departe tradiția și identitatea unei comunități.

Nu este suficient să vorbim despre tradiții, să le fotografiem, să le aplaudăm la festivaluri și să le punem în discursurile oficiale. Tradiția are nevoie de oameni, de formații, de repetiții, de scenă și, mai ales, de continuitate.

Vedem acest lucru în alte orașe și în alte localități din județ, acolo unde consiliile locale înțeleg să sprijine și să prețuiască formațiile artistice ale comunităților lor. Dacă alții pot păstra și dezvolta asemenea valori, de ce Bistrița nu ar putea?

Poate că încă nu este prea târziu pentru o revenire

la normalitate.

Poate că și hotărârea privind „Cununa de pe Someș” poate fi reconsiderată.

Nu ar fi un pas înapoi. Ar fi, dimpotrivă, o dovadă că administrația poate asculta comunitatea, poate privi dincolo de cifre și organigrame și poate înțelege că există lucruri care nu se măsoară doar în cheltuieli, ci și în memorie, identitate și valoare culturală.

Mai așteptăm, așadar, o privire totală asupra culturii locale.

O privire care să nu vadă cultura doar ca pe o cheltuială, ci ca pe una dintre cele mai importante investiții într-un oraș și într-o comunitate.

Pentru că, până la urmă, un oraș nu trăiește doar prin străzi, clădiri și proiecte. Trăiește și prin memoria oamenilor săi, prin patrimoniu, prin artiști și prin acele formații care, generație după generație, îi spun povestea.

0.15.5 DE CE MERG BISTRÎTENII LEGĂNAȚI?

O întrebare la care, recunosc, nu am știut să răspund imediat: de ce merg bistrîtenii legănați?

Din îngâmfare? Nu cred. Chiar dimpotrivă. Cu excepția unor „vârfuri” binecunoscute, aroganța ardeleanului bistrîțean lipsește aproape în totalitate. Este, de regulă, un om așezat, cumpătat, care nu se grăbește să se creadă mai important decât este.

Atunci, de unde legănatul?

M-am gândit la valurile Dunării. Numai că Dunărea nu ajunge până la Bistrița. Și chiar dacă, printr-o minune, ar ajunge, mă tem că, în spiritul măsurilor administrative moderne, cineva ar găsi repede soluția și ar tăia și valurile, cu măiestria tipică a lui Bolojan.

Și totuși... legănatul?

Răspunsul îl găsești după numai două ture pe celebrul pietonal bistrîțean.

Adânciturile, denivelările și valurile de la un capăt la altul te obligă să ocolești, să-ți schimbi pasul, să te apleci când într-o parte, când în cealaltă. Cu alte cuvinte, să mergi legănat. Nu pentru că așa este firea bistrîțeanului, ci pentru că așa este pietonalul.

O scurtă oprire la o terasă mai potolește legănatul. O cafea bună îți redă echilibrul și speranța că, poate, la plecare vei putea merge normal.

Dar nu.

După cafea, reintri în „mersul legănat”, iar valurile pietonale te conduc uneori chiar dincolo de pietonal. După atâtea exerciții de echilibristică, începi să te întrebi dacă nu cumva această deplasare a devenit o specialitate locală.

Poate că, peste ani, cineva va spune: uite, bistrîtenii merg legănați!

Și nici măcar nu va mai ști de ce.

Va fi uitat că, înainte de a fi o presupusă caracteristică a mersului nostru, „legănatul” a fost, pur și simplu, o consecință a infrastructurii.

Și ajungem, inevitabil, la întrebarea care nu mai ține de umor.

În locul unei runde a doua a Zilelor Bistriței, cu atâtia „no name”, dar cu state de plată care par de „first name”, nu s-ar putea găsi bani pentru ceva mai

durabil și mai folositor pentru oraș?

De exemplu, pentru refacerea pietonalului.

Pentru ca bistrițeanul să poată merge drept, nu legănat.

Pentru ca turistul care vine în oraș să nu creadă că a ajuns într-un parc de distracții fără bilet.

Pentru ca un spațiu central al Bistriței, atât de circulat și atât de prezent în imaginea orașului, să nu mai fie o probă zilnică de echilibristică.

Și, dacă tot vorbim despre bani publici, mai există o întrebare simplă, legitimă și perfect normală:

Cât ne-au costat, concret, cele două runde ale Zilelor Bistriței?

Cine le-a organizat? Cât s-a cheltuit pentru artiști, scenă, sonorizare, cazare, transport, promovare și toate celelalte costuri?

Poate că bistrițenii ar merita să știe.

Nu pentru că orice cheltuială publică ar fi suspectă. Ci pentru că banul public trebuie să fie transparent, iar cetățeanul are dreptul să întrebe atunci când este vorba despre banii săi.

Iar dacă suma cheltuită pentru o nouă rundă de spectacole ar putea acoperi măcar o parte importantă din costul refacerii pietonalului, poate că ar merita să ne întrebăm dacă nu cumva orașul are nevoie, înainte de toate, de o investiție care rămâne.

Spectacolele trec.

Artiștii pleacă.

Scenele se demontează.

Dar pietonalul rămâne.

Și, până când va fi refăcut, bistrițenii vor continua să meargă legănați.

Nu din îngâmfare.

Ci din... necesitate.

0.15.6 Când adevărul devine mai puternic decât otrava

„Confesiunile unui ministru otrăvit”, de Doina Pană – Editura Scriitorilor, 2026

Numele Doina Pană este bine cunoscut în Bistrița-Năsăud. Mai întâi, ca dascăl apreciat și îndrăgit de elevi, apoi prin pașii pe care i-a făcut în politica locală și, ulterior, în politica națională. Puțini s-ar fi așteptat însă ca, după anii petrecuți în administrație și în Guvernul României, să apară o carte precum „Confesiunile unui ministru otrăvit”, publicată în 2026 la Editura Scriitorilor.

Titlul provoacă de la prima vedere. Ai putea crede că ai în față un roman de acțiune, poate chiar scenariul unui film cu mafioți, servicii, interese economice și lupte pentru putere. Numai că, dincolo de titlu, cititorul descoperă o carte care se revendică de la realitate. Autoarea precizează de la început că nu este vorba despre ficțiune, ci despre fapte pe care le-a trăit, despre oameni pe care i-a întâlnit și despre întâmplări care, în versiunea sa,

au marcat profund anii în care s-a aflat în politică și la conducerea Ministerului Apelor și Pădurilor.

Personajele sunt, în mare parte, oameni reali, iar acolo unde a fost posibil, autoarea le oferă numele concrete. Unii dintre cei care apar în această poveste continuă să se plimbe și astăzi printre noi, purtând, în funcție de rolul lor și de propria conștiință, mai multă sau mai puțină apăsare pentru ceea ce s-a întâmplat.

Povestea începe în lumea profesorului Doina Pană, acolo unde politica intră aproape pe nesimțite în viața unui om care nu pare pregătit să facă din ea o carieră. Invitată insistent să-și înscrie numele în PSD și să înceapă munca politică, ezită. Face, în cele din urmă, pasul. De la politica locală ajunge în Parlamentul României, iar apoi în Guvernul țării.

Ajunsă ministru al Pădurilor, Doina Pană intră într-o confruntare care avea să transforme mandatul său într-unul dintre cele mai dificile capitole ale vieții sale publice: lupta împotriva tăierilor ilegale de păduri.

Aici cartea devine document și, în același timp, roman realist. Pagini întregi descriu un univers în care interesele economice, complicitățile, presiunile politice și instituțiile statului se întâlnesc într-un joc în care miza este uriașă: pădurea României.

Radarul Pădurilor și noul Cod Silvic, prezentate de autoare ca instrumente importante în lupta împotriva fenomenului tăierilor ilegale, schimbă regulile jocului. Iar când interese puternice se simt amenințate, reacția nu întârzie.

În paginile cărții apare și numele companiei austriece Schweighofer, devenită în acei ani unul dintre simbolurile controverselor legate de exploatarea lemnului în România. Autoarea descrie presiunile și campaniile de denigrare pe care susține că le-a întâmpinat în perioada în care încerca să impună măsuri împotriva fenomenului.

Nu toți cei care lucrau în sistemul silvic sau în

structurile de ordine erau, însă, de aceeași parte. Cartea vorbește și despre oameni care au furnizat informații și dovezi și despre sprijinul venit din afara României. Un nume care apare în acest context este Alexander von Bismarck, director executiv al Environmental Investigation Agency din Statele Unite, ale cărui investigații și filmări ascunse au contribuit, potrivit autoarei, la scoaterea la lumină a unor mecanisme ale comerțului ilegal cu lemn.

Până aici, cititorul are impresia că urmărește o confruntare politică și economică. Apoi cartea schimbă brusc registrul.

În momentul în care lupta de la minister pare să fi produs rezultate, autoarea povestește că un om pe care îl considera apropiat îi sugerează că ar fi mai bine să se retragă pentru a avea liniște. Sugestia este surprinzătoare: de ce să pleci tocmai atunci când consideri că ai reușit?

Doina Pană refuză.

Urmează însă o perioadă în care starea sa fizică se degradează. Oboseală extremă, sângerări nazale, pierderea gustului și alte simptome o duc către investigații medicale. Iar aici apare momentul care schimbă radical sensul întregii povești: potrivit relatării sale și concluziilor specialistului toxicolog prezentate în carte, este vorba despre o intoxicație cu mercur.

De aici începe poate cea mai tulburătoare parte a volumului.

Să fii ministru în funcție și să afli că ai fost, potrivit propriei tale mărturii, otrăvit este deja o situație greu de imaginat. Să încerci apoi să demonstrezi ceea ce ți s-a întâmplat, să găsești instituțiile care să cerceteze cazul și să primești un răspuns pe măsura gravității acuzației pare să fie o a doua luptă, poate chiar mai grea decât prima.

Autoarea povestește că a urmat tratamentul medical, și-a redus activitatea și, în cele din urmă, a solicitat demisia. Dar, spune ea, nici la nivel central,

nici la nivel local nu a găsit reacția pe care ar fi așteptat-o.

La nivel central, autoarea relatează o discuție cu Liviu Dragnea, redată într-o frază deosebit de puternică prin cinismul pe care îl transmite: „Ce folos politic crezi tu că ne aduc nouă, PSD-ului, toate măsurile luate de tine împotriva tăierilor ilegale?”

Nici la nivel local, spune autoarea, lucrurile nu au stat mai bine. Ea afirmă că nu a existat empatie din partea conducerii organizației județene PSD Bistrița-Năsăud pentru starea sa de sănătate, menționând în acest context și numele lui Radu Moldovan, președintele PSD Bistrița-Năsăud. Concluzia pe care o formulează este una dureroasă: „N-a existat la nivelul conducerii organizației județene PSD BN deloc empatie pentru sănătatea mea precară generată de otrăvire.”

În acest peisaj al unei susțineri pe care o consideră insuficiente, autoarea amintește și puținii oameni din zona politică națională care i-au fost alături. Între aceștia îl menționează pe Victor Ponta, prezentat ca unul dintre cei care au susținut-o în momentul în care a decis să-și caute dreptatea și să nu lase cazul să dispară pur și simplu în uitare.

Sunt fraze care, indiferent de poziția politică a cititorului, obligă la reflecție. Ele vorbesc nu doar despre o posibilă dramă personală, ci și despre singurătatea omului ajuns într-un sistem în care solidaritatea poate dispărea exact în momentul în care ai cea mai mare nevoie de ea.

Urmează încercarea de a afla adevărul pe cale instituțională. Apar DIICOT, Institutul Național de Medicină Legală, documente, analize, avize, certificate medicale și concluzii contradictorii. Autoarea descrie un adevărat labirint birocratic și juridic, în care, după luni și ani de așteptare, ancheta se încheie prin clasare.

Citind aceste pagini, ai uneori impresia că te afli într-un roman polițist sau într-un serial Netflix. Numai că autoarea insistă asupra unui fapt esențial:

pentru ea, toate acestea nu au fost ficțiune, ci viață.

Și tocmai aici se află forța titlului.

„Confesiunile unui ministru otrăvit” nu este, în fond, doar povestea unei presupuse otrăviri. Este povestea unui om care, după ani de politică, încearcă să înțeleagă ce i s-a întâmplat și de ce, atunci când a avut nevoie de sprijin, acesta a venit atât de greu.

Cartea este și o radiografie a politicii românești. Este despre putere, despre interese, despre instituții, despre relațiile dintre politica locală și cea centrală, despre oamenii care urcă și despre cei care, odată ajunși sus, descoperă că nu mai sunt atât de singuri pe cât credeau.

Există în carte și o dimensiune profund umană. După toate luptele, acuzațiile și dezamăgirile, Doina Pană nu pare să fi ales răzbunarea. Dimpotrivă, vorbește despre apropierea de Dumnezeu, despre bucuria de a trăi și despre nevoia de a spune adevărul.

O frază a autoarei poate deveni, de altfel, cheia întregului volum:

„Dreptatea nu trebuie cerșită. Trebuie spusă, așezată în lumină și transmisă.”

Este o concluzie care depășește experiența personală a unui fost ministru. Devine o declarație de principiu.

Cartea poate fi citită și ca o confesiune, și ca un document, și ca o mărturie politică. Uneori sperie prin cruzimea realităților descrise. Alteori provoacă revoltă. În alte momente, îl face pe cititor să se întrebe cât de mult din ceea ce se întâmplă în jurul nostru rămâne nevăzut tocmai pentru că mecanismele puterii sunt atât de complicate.

Nu trebuie să fii membru al unui partid și nici să împărtășești toate opiniile autoarei pentru a citi această carte. Dimpotrivă. Cred că valoarea ei stă tocmai în faptul că provoacă întrebări.

Cine controlează cu adevărat marile interese economice? Cât de puternice sunt instituțiile statului atunci când intră în conflict cu interese financiare uriașe? Cât de mult contează adevărul atunci când oamenii politici ajung să calculeze totul în funcție de „folosul politic”? Și, poate cea mai grea întrebare: ce se întâmplă cu un om care încearcă să schimbe un sistem și descoperă că sistemul încearcă să-l schimbe pe el?

„Confesiunile unui ministru otrăvit” nu oferă tuturor acestor întrebări răspunsuri definitive. Dar are meritul de a le pune pe masă și de a le pune în fața cititorului cu o forță pe care puține cărți de memorii politice o au.

Pentru Doina Pană, apariția volumului pare să fie și o formă de eliberare. O răcorire după ani în care a purtat cu ea întrebări, nedumeriri și dureri. Pentru cititor, este însă mai mult decât atât: este invitația de a privi cu atenție o parte a istoriei recente a României și de a nu accepta că toate adevărurile trebuie să dispară odată cu închiderea unui dosar.

Poate că vindecarea societății românești va veni greu. Poate că nu știm încă de unde. Dar există un început simplu: adevărul trebuie spus și transmis.

Iar Doina Pană tocmai asta încearcă să facă prin această carte.

În final, autoarea își păstrează credința că binele nu poate fi învins definitiv de rău și că, asemenea solului divin despre care vorbește în încheierea volumului, va exista întotdeauna o forță capabilă să aducă lumină acolo unde oamenii au lăsat prea mult întuneric.

Poate că aceasta este, până la urmă, adevărata concluzie a cărții: otrava poate răni un om, dar nu poate otrăvi adevărul.

0.15.7 PODUL CULTURAL BISTRITA, ROMANIA UNGHENI, REPUBLICA MOLDOVA

LA MULȚI ANI ORAȘULUI UNGHENI!

LA MULȚI ANI PRIMARULUI VITALIE VRABIE!

De multe ori, colaborările și înfrățirile dintre orașe sunt precedate de întâlniri culturale, spectacole, festivaluri și proiecte în care oamenii ajung să se cunoască, să se apropie și să descopere lucrurile care îi unesc. Mai întâi se întâlnesc artiștii, formațiile, oamenii de cultură. Se leagă prietenii, se nasc proiecte, se creează încredere. Iar apoi, firesc, vine și momentul în care autoritățile înțeleg că ceea ce s-a construit între oameni merită să fie oficializat și dus mai departe.

Așa trebuie privită și legătura dintre Bistrița și Ungheeni.

Dacă astăzi putem vorbi despre o relație solidă, despre colaborări culturale și despre o înfrățire între cele două orașe, trebuie să ne întoarcem cu memoria în anul 1991, la prima ediție a Festivalului Internațional de Folclor „Nunta Zamfirei”, desfășurată la Bistrița în perioada 6–12 august.

Era România de după Revoluție. O Românie care își redescoperea libertatea și încerca să se reconecteze la lumea culturală internațională. În acel moment, Bistrița a avut curajul să deschidă larg porțile unui festival care avea să devină, în timp, unul dintre brandurile culturale ale orașului. La prima ediție au participat Franța, Grecia, Turcia, Bulgaria și

Republica Moldova, alături de România.

Republica Moldova era reprezentată de Ungheni, prin Ansamblul „Strugurașul” al Palatului Culturii. Astfel, întâlnirea dintre Bistrița și Ungheni nu a început printr-un protocol, ci prin dans, muzică, tradiție și oameni.

Pentru mine, această prezentă are și o valoare personală. Printre dansatorii „Strugurașului” de atunci se afla Teodor Babin, astăzi coregraf la Palatul Culturii din Ungheni. Peste trei decenii mai târziu, el poate privi în urmă și poate spune că a fost unul dintre oamenii care au pus, fără să știe poate atunci, o piatră la temelia acestui pod cultural.

În acei ani, Palatul Culturii din Ungheni era condus de Gheorghe Bodolica, unul dintre oamenii importanți ai vieții culturale unghenene. „Strugurașul” devenise un nume reprezentativ pentru oraș, iar prezența sa la Bistrița era mai mult decât participarea unei formații la un festival. Era întâlnirea dintre două comunități care aveau să se descopere treptat.

Au trecut anii. Uneori, asemenea începuturi frumoase sunt acoperite de timp, iar legăturile care păreau firești nu mai au aceeași intensitate. Dar un pod cultural, odată început, are nevoie de oameni care să creadă în el și să-l continue.

La Ungheni au apărut, într-o nouă etapă, oamenii potriviți pentru această construcție: primarul Vitalie Vrabie și directoarea Silvia Zagoreanu.

Oameni care au înțeles că tradiția nu trebuie doar păstrată, ci și valorificată. Că un oraș trebuie să-și ducă numele în lume prin ceea ce are mai autentic și mai valoros: oamenii săi, cultura sa, tradițiile sale și capacitatea de a primi și de a respecta alte culturi.

Vitalie Vrabie a înțeles că administrația poate susține cultura nu doar prin proiecte locale, ci și prin deschiderea orașului către colaborări internaționale. Iar Silvia Zagoreanu a înțeles că Palatul Culturii din Ungheni poate fi mai mult decât o instituție

culturală locală: poate fi o adevărată fereastră a orașului spre lume.

Așa se explică și apropierea de Uniunea Mondială de Folclor IGF – WORLD FOLKLORE UNION, o organizație care oferă posibilitatea ca tradițiile locale să intre într-un circuit internațional al culturilor.

Iar în 2026 a venit un moment cu o puternică valoare simbolică: la Ungheni s-a deschis Oficiul IGF pentru Republica Moldova, în prezența unor delegații ale Uniunii Mondiale de Folclor din mai multe țări.

Tot în 2026, Ungheniul a găzduit CARAVANA IGF „JOSE ANTONIO VINAS”, o importantă manifestare internațională care a reunit grupuri folclorice din opt țări.

Dacă în 1991 „Strugurașul” trecea Prutul pentru a veni la Bistrița, în 2026 Ungheniul a devenit gazdă pentru reprezentanți ai folclorului internațional.

Ce frumoasă întoarcere a istoriei!

În 1991, Bistrița îi primea pe artiștii din Ungheni. În 2026, Ungheniul primea lumea.

Între cele două momente sunt mai bine de trei decenii. Trei decenii în care au existat oameni, întâlniri, festivaluri, prietenii, colaborări și, în cele din urmă, o înfrățire oficială. Dar documentul de înfrățire nu face decât să confirme ceva ce oamenii culturii începuseră să construiască mult mai devreme.

Podul cultural Bistrița–Ungheni fusese început în 1991.

El a avut însă nevoie de oameni care să-l continue.

Astăzi, acest pod este susținut de oameni și instituții culturale din ambele orașe. La Bistrița există asociații culturale puternice care îmbină folclorul cu literatura, presa culturală, festivalurile și proiectele internaționale. La Ungheni, Palatul Culturii și oamenii care îl conduc au înțeles că

tradiția poate deveni un extraordinar instrument de deschidere către lume.

Iar Uniunea Mondială de Folclor IGF adaugă acestei construcții dimensiunea internațională, transformând întâlnirile dintre artiști în adevărate punți între comunități și țări.

Poate că aceasta este una dintre cele mai frumoase lecții ale culturii: mai întâi oamenii se întâlnesc, apoi se întâlnesc orașele, iar în cele din urmă se întâlnesc lumile.

De Zilele Orașului Ungheni, gândurile noastre se îndreaptă către toți locuitorii acestui frumos oraș de pe Prut. Din Bistrița, din partea artiștilor și oamenilor de cultură, dar și din partea prietenilor Ungheniului din Uniunea Mondială de Folclor IGF, le transmitem cele mai sincere felicitări și bucuria de a fi împreună, chiar dacă uneori ne despart kilometri.

La mulți ani, Ungheni!

La mulți ani tuturor unghenenilor!

La mulți ani, domnule primar Vitalie Vrabie!

Să rămână Ungheniul un oraș al tradiției, al culturii, al ospitalității și al deschiderii către lume.

Iar podul cultural dintre Bistrița și Ungheni, început în 1991, să fie tot mai puternic și să ducă mai departe ceea ce au început artiștii, au continuat oamenii de cultură și au înțeles, apoi, să oficializeze autoritățile.

La mulți ani, Ungheni! Podul nostru cultural merge mai departe.

0.15.8 Bistrița între cultura privată și cultura statului pe bani mulți

O experiență interesantă și, aș spune, deosebită s-a consumat aproape în același timp, în două locuri din județul Bistrița-Năsăud. La Colibița – „marea de la munte” – bistrițenii au fost invitați la un

concert aparte. Pe lac, într-un cadru spectaculos, o orchestră de aproximativ 60 de instrumentiști a reușit să transforme natura într-o sală de concert, iar muzica clasică a coborât, pentru o seară, din spațiile consacrate în mijlocul oamenilor.

A fost eleganță, a fost execuție artistică, a fost respect pentru public și, mai ales, a fost dorința de a apropia oamenii de muzica clasică.

Și poate că aici este partea cea mai interesantă a poveștii: nu a fost Noua Orchestră Transilvană, pe care eu o consider aproape abonată la banii publici bistrițeni și la evenimentele finanțate din bugetele locale. Nu a fost nici o formulă artistică alcătuită ad-hoc, în jurul acelorași obișnuiți ai finanțărilor publice.

Nu. A fost o inițiativă privată, susținută de o asociație culturală, fără solicitarea unor fonduri nerambursabile din partea administrației locale.

A fost orchestra New Hope, condusă de tânărul dirijor Octavian Lup, care a venit cu o altă perspectivă: un concert într-un spațiu neconvențional, pe lacul Colibița, într-un decor în care natura și muzica s-au completat firesc. Dirijorul s-a declarat încântat de acest cadru neobișnuit, iar publicul a avut parte de o experiență care nu se întâlnește în fiecare zi.

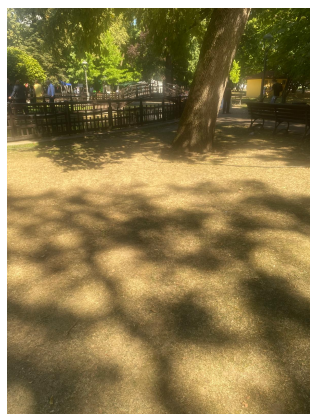
Nu știu cât a costat această „aventură” culturală. Și, sincer, nici nu cred că trebuie să ne intereseze în aceeași măsură ca atunci când nota de plată este achitată din bani publici. Este o inițiativă privată, iar organizatorii au ales să investească în cultură fără să apeleze la bugetul administrației.

De aceea, felicitări artiștilor și organizatorilor! Pentru un eveniment rar, elegant și, mai ales,

pentru o cultură care poate exista și fără să golească buzunarele administrației locale sau ale instituțiilor publice de cultură.

Dar aproape în același timp, la Bistrița, parcul municipal a „beneficiat” de runda a doua a Zilelor Bistriței – SPOTIVAL, organizat de Primăria Bistrița și Palatul Culturii.

Nu este rău că se organizează evenimente. Un oraș are nevoie de cultură, de muzică, de întâlniri și de sărbătoare. Problema începe atunci când trebuie să ne întrebăm ce rămâne după ce scena se demontează.

De pildă, elogiarea florilor de plastic mi se pare, ca să folosesc un cuvânt mai blând, cel puțin discutabilă. În plină vară, când natura oferă cu generozitate flori adevărate și verdeată, să transformi spațiile verzi în decoruri artificiale pare mai degrabă o chestiune de gust decât una de cultură urbană.

Și mai este ceva.

Spații verzi realizate și îngrijite cu trudă ani la rând au fost, inevitabil, călcate în picioare pentru că, se pare, nu s-a găsit un loc mai potrivit pentru desfășurarea evenimentului. Oare după atâta „tam-balau” mai avem aceleași zone verzi în parc?

Surprinzător este și faptul că vocile ecologiste nu par să fi fost prea sonore. Poate că și ecologismul nostru începe să prefere verdele de carton în locul

celui viu.

Nu vreau să intru acum în discuția despre calitatea artiștilor sau despre prestația artistică. Este o chestiune care poate fi analizată separat. Întrebarea mea este una mult mai simplă și, cred, mult mai importantă:

Ce rămâne după?

Rămân amintirile? Foarte bine.

Rămâne cultura? Cu atât mai bine.

Dar rămân și gunoaiele, spațiile verzi deteriorate și, mai ales, întrebarea care apare de fiecare dată când este vorba despre bani publici: cât a costat?

Cât a costat această a doua rundă a Zilelor Bistriței – SPOTIVAL? În ce calendar cultural a fost cuprinsă? Când a fost aprobată? Care au fost cheltuielile și onorariile? Cât a plătit administrația și pentru ce?

Nu mă aștept neapărat să primim răspunsuri. Nu am primit nici la alte numeroase evenimente realizate din bani publici (Zilele Bistriței – runda 1? „Poezia e la Bistrița”? Și lista poate continua. . .).

Dar întrebarea rămâne.

Și trebuie să rămână.

Pentru că Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public este încă în vigoare. Iar informațiile privind modul în care sunt cheltuiți banii comunității nu reprezintă un secret comercial și nici proprietatea personală a celor care administrează bugetul.

Astăzi poate că nu aflăm cât au costat unele spectacole, unele onorarii sau unele „fantezii” administrative. Dar asta nu înseamnă că întrebarea dispare.

Documentele rămân. Contractele rămân. Facturile rămân.

Și, mai devreme sau mai târziu, vine și momentul în care ele pot fi văzute.

Poate că aici este, de fapt, diferența dintre cele două modele pe care le-am întâlnit aproape simultan: la Colibița, cultura privată a demonstrat că se poate face un eveniment de calitate fără bani publici; la Bistrița, cultura finanțată din bani publici ne obligă să punem întrebarea cât costă și ce lasă în urmă.

Nu este o pledoarie împotriva banului public investit în cultură. Dimpotrivă. Cultura are nevoie de finanțare publică. Artiștii trebuie plătiți, instituțiile trebuie susținute, proiectele valoroase trebuie încurajate.

Dar tocmai pentru că sunt banii noștri, avem dreptul să știm cum sunt cheltuiți.

Iar cultura adevărată nu ar trebui să se măsoare doar în decibeli, lumini, scene și artificii.

Uneori, ea se poate auzi și pe lacul Colibița, într-o seară de vară, când șaizeci de instrumentiști cântă pentru oameni și pentru frumusețea locului.

Și poate că tocmai de aceea întrebarea merită pusă:

Cât costă cultura când vine din inițiativă privată și cât ne costă atunci când vine din buzunarul statului?

Răspunsul ar putea fi mai interesant decât spectacolul însuși.

0.15.9 DISTRUGEREA PARCULUI BISTRITEAN

În 2013, Parcul Municipal din Bistrița primea o nouă înfățișare. Eleganță, modernă, dar păstrând ceva din farmecul și liniștea tradițională a vechiului burg. Era un spațiu în care copiii se puteau juca, familiile se puteau întâlni la o poveste, iar bistrițenii puteau face o plimbare într-o oază

de verdeată și de aer curat, chiar în mijlocul orașului.

Investiția de atunci a fost una importantă și, credem noi, necesară. Parcul nu era doar un loc cu alei, bănci și arbori. Era o continuare a unei tradiții locale, a unui anumit bun-gust urban în care natura și cultura se întâlneau firesc. Din când în când, foisorul parcului găzduia câte o fanfară, o formație, un mic spectacol sau un moment de poezie. În apropierea lui Coșbuc, versurile își găseau parcă un loc firesc. Era un spațiu pentru oameni, nu împotriva lor.

Astăzi, administrația bistrițeană a vrut să fie „revoluționară”. A vrut să schimbe totul, să aducă altceva, să rupă liniștea și tradiția locului. Și nu cred că se putea găsi un spațiu mai nepotrivit pentru o asemenea manifestare decât Parcul Municipal.

Să fie foarte clar: nu criticăm alegerea festivalului Spotival și nici modul în care acesta a fost organizat. Astfel de manifestări sunt necesare și există, fără îndoială, o categorie de bistrițeni care le apreciază și le dorește. Orașul trebuie să aibă festivaluri, concerte și evenimente pentru toate gusturile.

Problema este locul.

De ce trebuia ca un asemenea eveniment să fie adus tocmai în parcul care, prin natura și istoria lui, ar fi trebuit să rămână o oază de liniște, de verdeată și de respirație pentru întregul oraș?

Și uite așa l-am văzut pe Coșbuc „savurând”, vrând-nevrând, fumul de mici, mirosul de bere și atmosfera de iarmaroc. Nu știm dacă poetul ar fi apreciat această nouă vecinătate. Suntem însă convinși că Parcul Municipal nu avea nevoie de această transformare pentru a deveni mai valoros.

Dar poate că partea cea mai tristă nu este ceea ce s-a întâmplat în timpul festivalului.

Partea cea mai tristă este ceea ce a rămas după festival.

A trecut tăvălugul. Iar imaginile pe care vi le oferim sunt mai convingătoare decât orice discurs. Un parc amenajat cu efort, refăcut și modernizat pentru bistrițeni, un spațiu care ar fi trebuit protejat tocmai pentru că este unul dintre puținele locuri verzi importante ale orașului, poartă acum urmele unei manifestări care, poate, ar fi trebuit să-și găsească un alt loc.

Ne gândim la copiii care vor veni din nou în parc. La părinții care îi vor însoți. La bunicii care vor căuta o bancă și puțină liniște. La bistrițenii care vor să respire, pur și simplu, într-unul dintre cele mai frumoase spații verzi ale orașului.

Și ne întrebăm: chiar nu exista un alt loc pentru Spotival?

Parcul Municipal nu este doar un teren liber pe care administrația poate instala, din când în când, orice dorește. Este parte din memoria și identitatea Bistriței. Este un loc care trebuie folosit, dar și respectat.

Iar dacă administrația dorește să fie „revoluționară”, poate ar fi bine să înceapă prin a revoluționa modul în care înțelege patrimoniul verde și cultural al orașului: nu prin demolarea tradiției, ci prin protejarea ei.

Ne întrebăm, de asemenea, unde sunt ecologiștii Bistriței? Unde sunt cei care, în alte împrejurări,

apără fiecare copac și fiecare metru de spațiu verde?

De ce tac acum?

Poate că imaginile sunt suficient de grăitoare. Poate că nu mai este nevoie de multe cuvinte.

Noi spunem doar atât: Parcul Municipal este al bistrițenilor. Nu al unei administrații și nu al unui singur festival.

Iar Regele Mihai, al cărui nume îl poartă astăzi acest parc, și poetul Coșbuc, care veghează de atâta vreme asupra lui, meritau poate ceva mai mult decât să privească neputincioși cum liniștea și eleganța locului sunt înlocuite, fie și temporar, de zgomot, fum și iarmaroc.

Bistrița are nevoie de modernitate.

Dar modernitatea fără respect pentru tradiție și bun-gust nu înseamnă progres.

0.15.10 27 AUGUST — INDEPENDENȚĂ, IDENTITATE ȘI DRUM SPRE VIITOR

35 de ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova

La 27 august 1991, într-un moment în care vechea ordine politică din Europa de Est se prăbușea, Parlamentul de la Chișinău adopta Declarația de Independență. Republica Moldova își afirma astfel dreptul de a-și hotărî singură destinul și de a-și construi propriul drum.

Independența a fost precedată de ani de renaștere națională, de recuperare a identității și de afirmare a dreptului unui popor de a-și decide viitorul. De aceea, 27 august nu este doar o dată din calendar, ci o bornă fundamentală în istoria Republicii Moldova.

Astăzi, la 35 de ani de la acel moment, privim firesc și spre viitor. Drumul nu a fost ușor, dar Republica Moldova a câștigat dreptul de a-și construi singură destinul, iar acest drum înseamnă astăzi și deschiderea europeană.

Parcursul european nu se construiește doar prin decizii politice, ci și prin oameni, orașe, cultură, prietenii și schimb de experiență. Ungheniul este un exemplu frumos în această privință.

Am bucuria și onoarea ca, în acest an aniversar, să marchez Ziua Independenței Republicii Moldova chiar la Ungheni, la invitația primarului municipiului, domnul Vitalie Vrabie. Este pentru mine nu doar o invitație oficială, ci și un moment cu o puternică încărcătură umană și culturală, pentru că Ungheniul a devenit în ultimii ani un important punct de întâlnire între cultura Republicii Moldova și spațiul cultural internațional.

Această deschidere se vede și prin relația dintre municipiul Ungheni și Uniunea Mondială de Folclor – IGF (WORLD FOLKLORE UNION). Colaborarea a căpătat o dimensiune concretă prin acordul dintre Primăria Ungheni și IGF și prin inaugurarea, în 2026, a Oficiului de reprezentare al IGF în Republica Moldova.

Nu este doar un birou. Este o fereastră deschisă spre lume.

În luna mai a acestui an, Ungheniul a găzduit Caravana Internațională „José Antonio Viñas” a IGF, reunind delegații și artiști din mai multe țări. A fost o întâlnire culturală, dar și un schimb de experiență care arată cum tradițiile pot deveni un limbaj al prieteniei.

Dar poate că aici se află și una dintre cele mai importante lecții pentru viitorul Republicii Moldova: integrarea europeană nu înseamnă renunțarea la identitate, ci valorificarea ei într-un spațiu mai larg.

Un oraș precum Ungheniul nu trebuie să aștepte ca Europa să vină la el. Poate ieși în întâmpinarea ei prin cultură, festivaluri, parteneriate și schimburi de experiență. Rețeaua IGF îi oferă posibilitatea de a dialoga cu orașe importante, de a valorifica experiența lor europeană și, în același timp, de a promova ceea ce are autentic: tradiția, cultura și identitatea sa.

Cu cât îți cunoști mai bine rădăcinile, cu atât poți privi mai sigur spre lume. Cultura nu este doar patrimoniu, ci și una dintre cele mai puternice forme de diplomație și apropiere între oameni.

Iar Ungheniul, așezat pe Prut, poate transforma frontiera într-un spațiu al întâlnirii și cooperării.

Pentru mine, prezența la Ungheni în ziua de 27 august are o semnificație aparte. Am bucuria și onoarea de a marca Ziua Independenței la invitația primarului municipiului, domnul Vitalie Vrabie, alături de oameni care cred că independența trebuie continuată prin cultură, prietenie și deschidere către Europa.

La 27 august 1991, Republica Moldova a câștigat dreptul de a-și decide destinul. La 27 august 2026, după 35 de ani, responsabilitatea este de a transforma acest drept în viitor: prin instituții puternice, cultură vie, identitate și deschidere europeană.

Poate că aceasta este una dintre cele mai frumoase imagini pentru Republica Moldova de astăzi: o țară

care și-a câștigat independența în 1991 și care, 35 de ani mai târziu, își construiește viitorul prin poduri către Europa.

La Ungheni, de Ziua Independenței, am bucuria și onoarea să fiu parte din această sărbătoare și din această speranță.

La mulți ani, Republica Moldova!
La mulți ani, Ungheni!
La mulți ani tuturor celor care cred că independența, identitatea și Europa pot încăpea în aceeași poveste despre viitor.

o trapă printre amintirile bătrânului și senilului Imperiu ... pășesc mai departe, văd din ce în ce mai bine oamenii, clădirile vechiului Burg al Bistriței, cu străzile lui, cu pasajele lui și Biserica cu Turnul ei cel mare, semet ca un Habsburg.

0.16 Alin Cordoș

0.16.1 Povestiri din vechiul Imperiu: Joachim Muller, îngerul cu aripi de lemn și zăpadă

Doi artiști din vechime se luaseră odată la întrecere, vrând să afle care din ei poate zugrăvi mai aproape de adevăr lumea vizibilă. Am să-ți demonstrez, acum, că eu sunt cel mai bun», a spus unul dintre ei, arătându-i celuilalt o perdea pictată. Ei bine, trage perdeaua», i-a cerut acesta, să vedem tabloul». Perdeaua este tabloul», i-a răspuns cel dintâi, râzând. (Nikos Kazantzakis)

Pășesc, din nou, în visul meu, mărunț, adâncit în emoții, vechi, eu sunt cel vechi, văd pe muntele îmbrăcat în negre ceturi același înger, deloc buclat, diform oarecum, mărunț ca și mine, un înger cu aripi de zăpadă. O mână i se lungește spre orizontul albicios, plin de chiciură, iatr acolo se deschide o ușă,

Aș putea spune că, alerg, poate că alerg pe străzile așezate precum niște petale în jurul pistilului care e Biserica, toate aceste străduțe au ca punct terminal Biserica. E frig, poate e noiembrie cu lutul lui înghețat, sau chiar decembrie, dar unul nu cu foarte multă zăpadă. Atîrnate de gulerul înserării, felinarele revărsă o lumină istovită, fără putere. Orașelul pare părăsit, trist și singur, mai degrabă, mda, mai degrabă îl poți asemăna cu un bătrân rămas singur, rătăcit prin pustietatea propriilor gânduri despre tinerețea pierdută. Totuși, întunericul cețos, asediat de vânturile ce coboară din vechii munți Călimani, mai este deschis de câte o lumină provenită de la fereastra unui case mai mari. În visul acesta, întodeauna, dar absolut întodeauna trag după mine un brad, un brad scofălit, rămas demult fără acele lui verzi, poate un brăduț cu beteală găsit pe un loc viran plin de gunoaie.

Pe străzi nu mai e nimeni sau, mă rog, aproape nimeni. Puținii trecători par niște spectre, poate chiar sunt, deși, intrusul în această lume veche pare să fiu chiar eu. Undeva, poate pe o stradă lăturalnică la care ajungi printr-un pasaj, par să se audă voci, iar, mai departe de stradă, ieșind din arcadele grave ale Sugăletelor, se aude zgomotul făcut de roțile unei trăsuri. Nechezatul cailor despica liniștea înghețată a acestei nopți.

Mă opresc în fața unei porți masive a unei clădiri cu două caturi, ce a aparținut cândva, demult de tot, lui Thomas Werner, judele căruia domnitorul moldovean Petru Rareș i-ar fi tăiat capul. Acum, aici în clădirea care aproape că se prăbușește, nu

mai locuiește nimeni sau aproape nimeni. Marea poartă stă într-o rână, așa că o deschid ușor și mă strecoar în spațiul acela închis care îi lasă oaspetului posibilitatea obișnuinței cu marea curte pavată întodeauna de vechile familii săsești. E pustiu acum, pustiu, frig și mizerie, cu scările interioare căzute și zidurile mâncate de ani. Zgomotul pe care îl fac cu papucii mei cu talpă de lemn scurtcircuitează liniștea mormântală: întunericul e desăvârșit iar apăsarea beznei îmi dă fiori. La unul din geamurile unei clădiri mici și scunde aflată în fundul curții, o lumină anemică, poate e o lumânare, un opaiț ce abia mai pâlpâie.

Un vânt rece, o simfonie sinistă se insinuează printre ungherele clădirii, curge precum un venin printre pietrele din curtea dezordonată, alungând șobolanii în găurile lor puturoase.

Când deschizi ușa, ai vrea să spui așa: Așa vorbește mai departe Domnul: La vremea îndurării Te voi asculta și în ziua mântuirii Te voi ajuta; Te voi păzi și Te voi pune să faci legământ cu poporul, să ridici țara și să împarți moștenirile pustiite; să spui prinșilor de război: 'Teșiți!' și celor ce sunt în întuneric: 'Arătați-vă!' Ei vor paște pe drumuri și vor găsi locuri de pășune pe toate coastele.

Nu le va fi foame, nici nu le va fi sete; nu-i va bate arșița, nici soarele, căci Cel ce are milă de ei îi va călăuzi și-i va duce la izvoare de ape. Voi prefăce toți munții Mei în drumuri și drumurile Mele vor fi bine croite. Iată-i că vin de departe, unii de la miazănoapte și de la apus, iar alții din țara Sinim (Isaia 49) și spui așa gândindu-te la Luther: Hier stehe ich, ich kann nicht anders, Gott helfe mir. Dar, deschizând ușa mai bine țipi, acolo, înăuntru, într-o încăpere deloc mare, sărăcăcioasă, stau în jurul mesei abia rindeluită, dintr-un lemn greu, aspru, neîmblânzit, stau așezați cinci copii. Poate vor să cânte, poate vor să se roage: cinci copilași cu minulețele împreunate pentru rugăciune, o rugăciune căutată în jurul unui brad pe care doar ei îl văd sau o colindă : O Tannenbaum, o Tannenbaum, Wie treu sind deine Blätter! Du grünst nicht nur zur Sommerzeit, Nein, auch im Winter, wenn es schneit. O Tannenbaum, o Tannenbaum, Wie treu sind deine Blätter! Așa vorbește Domnul: Unde este cartea de despărțire prin care am izgonit pe

mama voastră? Sau căruia dintre cei ce M-au împrumutat v-am vândut? Vedeți, din pricina fărădelegilor voastre ați fost vânduți și din pricina păcatelor voastre a fost izgonită mama voastră. Pentru ce nu era nimeni când am venit? Pentru ce n-a răspuns nimeni când am strigat? Este mâna Mea prea scurtă ca să răscumpere? Sau n-am Eu destulă putere ca să izbăvesc? Cuț mustrearea Mea, Eu usucă marea și prefac râurile în pustie; peștii lor se strică din lipsă de apă și pier de sete! Îmbrac cerurile cu negura de jale și le învelesc cu un sac.

Bărbate, bărbate, ce brad frunos ai adus pentru copiii noștri, ce frumos e bradul, ai adus bomboane și turtă dulce, mâncărurile unui Crăciun îmbelșugat, îmi spune o femeie, poate încă tânără, poate, zic, că păru-i era cernit iar lumina din ochii-i de-un irespirabil verde era aproape stinsă, nu mai lumina fața și ea cândva frumoasă, acum cu riduri săpate tot mai adânc în jurul ochilor .

Cei cinci copilași par să se roage mai departe în tăcere: un cântec mut se ridică în jurul bradului invizibil.

Dar copiii nu respiră, doar niște statuete de gips, da, da, iată, niște ingeri de gips ce ar vrea să își desfacă aripile și să zboare spre cerul lui Dumnezeu. Iar femeia, femeia aceea, cea care își îndemna bărbatul să așeze bradul, nu era, mai bine spus era o lebădă albă și mare ce își întindea aripile spre un nevăzut cer. O lebădă albă și mare din gips...

... În cele din urmă l-au găsit, deși, cu siguranță, Hans Joachim Muller, și-ar fi dorit cu totul altceva, poate chiar o primire în Cerurile, în Raiul de unde Domnul îi alungase pe oameni. L-au găsit într-o dimineață neagră și însingurată, așa cum sunt diminețile de Adevnt: chircit, un trup strâns, contorsionat, o bucată mare de carton gudronat împăturită în grabă. Poate un manechin de gips încătușat de propriile mâini și picioare, iar capul, capul acoperit de părul vâlvoi, alb-cenușiu, cu o gură schimonosită într-un țipăt al uimirii și deznădejdiei și ochii adânciți în orbitele de culoarea lutului, negri, fără vreo urmă de lumină în ei. Așa l-au găsit în dimineața aceea întunecată de Advent, aruncat cu disperarea unui sinucigaș, asupra orgii lui, o ultimă încercare de-al îndupleca pe Dumnezeu să îl primească în Ceruri pentru a-i cânta

ultima Mesă

MISTERUL DE LA TURNUL BISERICII EVANGHELICE

Adevărul despre moartea organistului Joachim Müller și cumplitul sfârșit al domnișoarei Hannelore / Blestemul sângeros al Casei Beuchel / O spovedanie dincolo de mormânt

De la corespondentul nostru special, Thomas Werner

O crimă monstruoasă sub semnul lebedelor
Noaptea de 2 Octombrie va rămâne întipărită în anele negre ale Bistriței. Potrivit mărturiilor nocturne, sunetele orgii din biserică au răsunat până târziu în noapte, însă nu purtau armonia sacră a lui Bach, ci dizarmonii halucinante, ce păreau smulse din gâtlejurile demonilor.

Ceea ce a urmat depășește orice imaginație umană. Rătăcit de o gelozie mistică și posedat de viziuni macabre, organistul Joachim Müller a adus-o pe tânăra sa logodnică, Hannelore — o ființă de o puritate angelică —, în galeria superioară a turnului, la o înălțime de peste șaizeci de metri. Acolo, într-un ritual satanic, a fixat pe spatele nefericitei fete două aripi uriașe, confecționate meticuloasă din penele lebedelor pe care le măcelărise cu câteva zile înainte pe iazul de la marginea orașului. Cu un strigăt de demență, strigând că ea părăsește pământului pentru a zbura în cer, a împins-o în gol. Trupul pângărit al fetei s-a prăbușit pe caldarâm, iar imaginea aripilor albe îmbibate în sânge a încremenit inimile primilor martori sosiți la fața locului.

Cum a murit cu adevărat Joachim Müller?

Ziarele din Capitala Imperiului Nostru au speculat grăbit că organistul s-ar fi aruncat în spatele logodnicei sale ori că ar fi fost împușcat de gărzile orașenești. Bistritzer Allgemeine Zeitung este în măsură să dezmințască categoric aceste fabulații!

Joachim Müller nu a murit prăbușindu-se de pe turn și nici atins de vreun glonte. După ce a comis actul abominabil, rătăcitul s-a baricadat în camera mecanismului orologiului. Când forțele de ordine au spart ușile masive de stejar, l-au găsit pe Müller zăcând prăbușit peste levierile gigantice ale ceasului.

Medicul orașului, Dr. E. von Rosenberg, a constatat moartea prin ruptură cardiacă masivă și congestie cerebrală. Creierul lui Müller simplu a ars sub presiunea propriei nebunii. În ultimele sale clipe, cuprins de o febră monstruoasă, organistul și-a smuls cu unghiile propria carne de pe brațe și a încercat să înghită mecanismul de bronz al unui pendul mic. A murit sugrumat de propriile deliruri, privind fix spre mecanismul orologiului care continua să bată necruțător.

Rădăcinile răului: Sângele judelui Andreas Beuchel
De ce a înnebunit Joachim Müller? Aceasta este întrebarea ce a frământat întreg orașul. În însemnările sale confuze, descoperite de subsemnatul sub pardoseala de la orga bisericii, se află cheia acestei enigme teribile.

Müller nu purta numele strămoșilor săi adevărați. Cronicile vechi ale orașului atestă că el era ultimul vlăstar pe linie maternă al neamului Beuchel! Strămoșul său direct nu era altul decât Andreas Beuchel, fostul jude al Bistriței de la jumătatea secolului al XV-lea — omul care a fost decapitat pentru înaltă trădare și alianțe oculte, după ce fusese acuzat că a vândut secretele cetății și a pătat masa sfântă a orașului.

În familia Beuchel, furia și viziunile au fost o moștenire de sânge. Păcatul trufiei lui Andreas s-a transmis ca o molimă peste generații: bunicul lui Joachim a pierit într-un ospiciu din Viena, iar tatăl său și-a curmat zilele înghițind cioburi de sticlă.

Joachim a crescut sub apăsarea acestui blestem al sângelui. În jurnalul său, el scria obsesiv: Sângele judelui îmi urlă în urechi. Mi se cere o jertfă de carne și sânge pentru ca Turnul să nu se prăbușească peste păcatul strămoșului meu. El credea că Hannelore era singura care îl putea elibera de demonii familiei Beuchel, însă doar dacă îi dădea aripi să zboare spre Paradis.

Încheierea unui capitol negru

Astăzi, orga bisericii noastre tace, iar umbra turnului pare mai grea ca niciodată. Săbiile justiției umane nu l-au mai putut atinge pe Joachim Müller, căci judecata divină l-a secerat în chiar lăcașul fapte sale. Dumnezeu să aibă milă de sufletul purei Hannelore și să odihnească, dacă mai este cu puțință, sufletul chinuit al ultimului Beuchel!

Bărbatul cu o coamă albă și îmbrăcat în Pfarrer, aruncă cu un zâmbet ironic ziarul pe masă, un obiect vechi, ajuns în Parohie încă de pe vremea lui Iosif al II-lea și al mării răscoale din Apuseni a lui Horea, Cloșca și Crișan. Se spune că pe acea măsuță ar fi fost scrisă porunca de tragere pe roată a capilor răscoalei, dar, cu siguranță, e doar o altă legendă. Coborî încet, încet de tot scările ce despărțeau camera de rugăciune și studiu de beciul Casei Parohiale format din două încăperi mari și cuprinse între grave și taciturne arcade gotice. În prima încăpere ce părea mai mult o cameră de tortură din întunecatul Ev Mediu, la o masă masivă din lemn și fier, erau așezate pe scaune trupurile decapitate a cinci copii cu vârste cuprinse între 5 și 15 ani legate cu niște curele. În fața fiecărui copil era pus capul acestuia, iar în capul mesei o altă imagine la fel de înspăimântătoare: trupul unei femei și el decapitat, capul fiind așezat la mijlocul mesei. În fața fiecărui trup decapitat ardea câte o lumânare. Bărbatul trecu aproape indiferent prin încăpere, intră într-un spațiu și mai întunecat, fără niciun mobilier, doar un scaun ce stătea sub o grindă de care era atârnat un ștreang. Se urcă pe scaun, își trecu ștreangul pe după gât și înainte de-a lovi scaunul spuse cu o voce șocant de calmă: :Hier stehe ich, ich kann nicht anders, Gott helfe mir. Pe prima pagină a celui alt ziar rămas nedeschis stătea scrisă dată: 28 iulie 1914 și titlul mare :An meine Völker! (Către popoarele mele!)

0.16.2 Cronica de carte: "Ciuma" lui Camus și "Confesiunile unui ministru otrăvit" scrisă de Doina Pană

Nu credeam prin 1985 sau 1986, liceean fiind la Industrial nr. 2, "Electro" supranumit, când Doina Pană era "profă" acolo, că va veni ziua când voi analiza un produs literar al fostului politician și ministru Doina Pană.

Ciuma lui Camus descrie contagiunea morală, mizeria oportunistului, ușurința și nepăsarea răului care se instalează pe neobservate, frica, tăcerea, autocenzura, trădarea, minciuna, invidia, răutatea. Epi-

demia accentuează tarele oamenilor, dar, în același timp, slăbiciunile lor sunt cele care permit bolii să se instaleze și să avanseze.

Poate e prea forțată această comparație, dar, Doina Pană, vine cu o carte, poate prima și ultima pe care a scris-o, o carte-document, un material despre puterea din umbră a marilor concerne, adevăratele forțe conducătoare ale României, caracatița corupției și egoismul unei clase politice ruptă total de cei care i-au votat și trimis în Parlament. Cartea-document a Doinei Pană poate fi și un bun spațiu de plecare pentru o anchetă de presă al cărei final nu poate fi predictibilizat, date fiind numele mari ce ar putea apărea pe o închipuită bancă a acuzațiilor.

Povestea scrisă de Camus este în aceeași măsură despre epidemie, despre materialism, despre ticăloșie, despre lașitate, dar și despre el însuși. Același lucru se întâmplă și în volumul Doinei Pană: În mandatele sale la conducerea Apelor și Pădurilor (2014 și 2017), Doina Pană a lovit direct în circuitele financiare clandestine prin măsuri structurale (printre care digitalizarea și implementarea sistemelor de monitorizare de tipul Radarul Pădurilor).

Șocantă este citarea concernului austriac Schweighofer, companie care între timp și-a schimbat numele, afirmând că măsurile luate de minister ar fi produs pierderi importante firmei. Ea a susținut că societatea și-ar fi construit capacități mari de producție bazându-se pe accesul la lemnul din România, însă a

precizat că nu acuză direct compania de implicare în otrăvirea sa.

Doina Pană nu știa că faimosul "Radar al Pădurilor", funcțional într-o oarecare măsură acum, dar nu așa cum ar trebui, o să îi aducă atâtea neazuri, dar cartea sistematizează atât cele două mandate de ministru, sprijinul lui Victor Ponta dar și lupta dusă de autor pe multiple fronturi: cu mafia pădurilor, în interiorul partidului și cu instituțiile statului.

Deși, în presă "Radarul pădurilor" a fost ridicat în slăvi de unii și criticat de alții, Pană scrie în carte cum și-a continuat lupta împotriva jafului forestier, prin măsuri structurale și digitalizate care au deranjat interese uriase.

Evident că, după "radar", situația Doinei Pană în partid devenea tot mai fragilă, asta și după ce, Liviu Dragnea, președintele PSD de atunci și adevăratul premier al României, întreba cinic ce beneficii electorale aduc PSD măsurile împotriva tăierilor ilegale... Cele mai multe pagini ale cărții conțin acele secțiuni care vizează ancheta medico-legală și judiciară. Dincolo de anchete, Doina Pană, deși, recunoaște în carte că, otrava a fost administrată cu ajutorul cuiva din anturajul apropiat, nu dă acest nume: "A fost un act deliberat, iar accesul la proximitatea mea zilnică nu putea fi obținut decât prin intermediul unor persoane de încredere din cercul restrâns. Acesta rămâne cel mai dureros aspect".

Urmează în aceste confesiuni, pagini în care găsești texte despre lupta dusă de Doina Pană cu INML-ul, autorul demontând riguros teza unei contaminări accidentale prin „alimentația modernă” prin prezentarea verdictelor clare ale toxicologilor de elită și expertizele independente care au atestat intoxicația cronică severă.

„Numai tu ai putut să mă otrăvești”

Doina Pană a povestit că suspiciunile sale s-au îndreptat imediat către un colaborator apropiat, după ce a primit rezultatele analizelor care indicau intoxicația cu mercur. Potrivit acesteia, respectivul colaborator îi pregătea zilnic suc proaspăt la minister, după ce îi propusese să renunțe la suc făcut acasă. „Vă mărturisesc că mai mult a fost comoditatea”, a spus fostul ministru.

Ea a relatat că, în momentul în care profesorul Ma-

covei a sunat-o pentru a-i comunica rezultatele analizelor, bărbatul respectiv se afla chiar în biroul său. „Atunci nu m-am putut gândi decât la suc și am spus: «Numai tu ai putut». Și n-a răspuns nimic”, a declarat Doina Pană.

Am părăsit scena politică în 2020 definitiv, ca de pe un câmp de luptă: cu sănătatea grav afectată și cu o profundă decepție sufletească cauzată de trădare și de absența totală a empatiei din partea colegilor de partid.

Confesiunile unui ministru otrăvit” nu este o carte comodă. Ea tulbură, revoltă și obligă la reflecție. Dincolo de detaliile dramatice ale intoxicației și de culisele deciziilor guvernamentale, mesajul central al Doinei Pană transcende experiența individuală: dreptatea nu trebuie cersită, ci așezată în lumină și rostită curajos. Pentru viața publică din Bistrița-Năsăud și pentru spațiul românesc în ansamblu, acest volum rămâne o mărturie esențială despre integritate, prețul curajului civic și fragilitatea omului în fața mecanismelor oculte ale puterii.

Închei tot cu un citat din "Ciurma" a lui Camus: „Îți spui deci că flagelul este ireal, e un vis urât care o să treacă. Dar nu trece totdeauna și, din vis urât în vis urât, oamenii sunt cei care se duc, și umaniștii cei dintâi, pentru că nu și-au luat măsurile de precauție. Concetățenii noștri nu erau mai vinovați decât alții, ei uitau să fie modești, atâta tot, și că totul mai era posibil pentru ei, ceea ce presupunea că flagelurile nu erau posibile. Ei continuau să facă afaceri, proiectau călătorii și aveau păreri. Cum să se fi gândit ei la ciurma care suprimă viitorul, deplasările și discuțiile? Ei se credeau liberi și nimeni nu va fi vreodată liber atâta timp cât există flageluri”

0.17 Zorin Diaconescu

0.17.1 Papagalul care știa deja să vorbească

Barul Negru era plin de parfum ieftin și iluzii scumpe. Ora 22:14. Gogu intrase de zece minute și deja reușise să convingă toată masa că imediat începe ploaia, deși era senin. Avea ochii lucioși ai omului care a citit un pliant și a înțeles Totul.

S-a așezat lângă mine.

- Domnule, trebuie să înțelegeți. Noi suntem schimbarea. Noi suntem viitorul. Noi luptăm pentru popor.

Am sorbit din vodcă. Vodca mea lupta doar pentru ficatul meu și pierdea.

- Evident. Am simțit viitorul cum s-a așezat lângă mine. Miroase a viitor. A viitor proaspăt tipărit.

- Sistemul vechi trebuie dărâmat! Partidul nostru aduce dreptatea! Adevărul! Progresul!

- Trei la preț de unul. Afacere bună. Eu de obicei iau doar dreptatea, că adevărul îngrașă.

- Nu înțelegi! Ei ne-au furat tot! Noi redăm poporului ce e al poporului! Suntem singura alternativă!

- Absolut. Îmi și imaginam poporul stând la coadă să-și primească înapoi tot. Cu bon de ordine. Sunteți

foarte organizați.

S-a luminat. Credea că m-a convins.

- Da! Exact! Pentru că noi spunem lucrurilor pe nume! Noi nu ne vindem! Noi suntem vocea străzii!

- Și ce voce. Baritonală. Se aude până la etajul șapte la partid. Strada e foarte mândră de voi.

Am făcut semn barmanului. Încă unul. Pentru mine. Pentru el, încă o porție de sloganuri, erau din partea casei.

- Trebuie să fiți alături de noi! Istoria ne dă dreptate! Lupta continuă! Victoria e aproape!

- Istoria, Gogule, e o doamnă foarte ocupată. Dar dacă ziceți voi că v-a dat dreptate, cine sunt eu să vă contrazic? Eu n-am primit nici măcar o felicitare de la ea. S-a ridicat în picioare. Era momentul marelui final. Și-a umflat pieptul ca un porumbel voiajor care a uitat adresa.

- Deci? Ești cu noi sau împotriva poporului?!

Am zâmbit. Genul de zâmbet pe care îl ai când vezi un tip care încearcă să spargă o casă cu o cheie de la bicicletă.

- Eu? Eu sunt cu voi, Gogule. Neclintit. De la prima până la ultima lozincă. Mergeți înainte. Eu vă urmez imediat. Trebuie doar să-mi termin vodca. Durează cam o viață. A plecat convins că a mai salvat un suflet.

Eu am rămas. Barmanul m-a întrebat:

Ce-a vrut ăsta?

Nimic, i-am zis. Doar să-mi învețe papagalul să vorbească. Dar papagalul vorbește deja.

0.17.2 dar timpul nu..

O poză veche de vreo 30 de ani spune povestea unei lumi în care personajele aveau cărți în mână, telefonul era încă un obiect exotic, lumea nu era încă dependentă de obiectul comunicării universale, permanente și de cele mai multe ori fără rost. Ziatul mai era un obiect fizic și se cumpăra de la chioșc. Nu știm dacă oamenii înțelegeau mai mult din ziarele de atunci decât pricep de pe cranele succesive de azi și această va rămâne pentru totdeauna o ipoteză nedemonstrabilă. De fapt, majoritatea nu citeau ziarele, preferau profețiile de la o halbă de bere, chiar dacă acestea încă nu aveau denumirea sofisticată de social media.

Revistele și cărțile apăreau într-un număr încă rezonabil, te simțai capabil să ții pasul chiar dacă-l băteai uneori pe loc, fiindcă viața nu e un caiet cu sarcini. E doar un parcus accidentat. Era o lume pe care cei care au trăit-o o numeau normală fiindcă erau obișnuți cu ea. Normalitatea e obișnuință, dar timpul nu stă în loc și asta e chiar o problemă atât de mare, încât un tânăr din zilele noastre, teleportat în lumea de atunci, ar avea nevoie de asistență psihiatrică după prima rundă.

Nu există trăire în sens invers, chiar dacă imaginația noastră călătorește în orice direcție fiindcă nu folosește busola și nu are destinație. Cei care venim de acolo și am ajuns până aici, înțelegem și asta ne face să credem că suntem mai deștepți. De cele mai multe ori nu suntem altceva, e bine cât timp suntem. Când vom învăța să trăim în prezent, viața noastră va fi alta sau se va termina. Până la urmă e același lucru.

0.17.3 Nota de plată

Așa a fost.

Pe planeta Pământ, în orașul B., trăia un om pe nume Mircea Pop.

Mircea Pop repara frigidere. Era foarte bun la reparat frigidere. Nu era bun la nimic altceva.

Munca îl făcea, în felul lui, fericit. Sau cel puțin ocupat, ceea ce e cam același lucru.

Mircea avea un prieten. Prietenul se numea Dan. Dan nu repara frigidere. Dan vindea frigidere. Le vindea pe cele pe care Mircea le repara.

Erau prieteni de 30 de ani. De pe vremea când amândoi aveau păr.

Într-o marți, Dan a făcut un lucru interesant.

A vândut firma lor. Toată. Fără să-i spună lui Mircea. A vândut-o unor băieți din C. care voiau să deschidă un depozit de trotinete electrice.

— E business, Mircea, a zis Dan. Nimic personal.

Mircea a rămas cu o șurubelniță în mână și fără firmă. Dan a rămas cu banii și cu o conștiință perfect curată, un truc pe care doar anumiți oameni îl știu.

Toată lumea i-a spus lui Mircea același lucru:

— L-a trădat slăbiciunea. Dan a fost mereu slab. Îi era frică să nu rămână sărac.

Mircea dădea din cap. Așa se spune pe pământ despre trădare. Că e din slăbiciune. Din frică. Din foame.

Dar Mircea citea mult Kilgore Trout. Și Kilgore Trout scrisese într-o povestire uitată, numită Mecanicul de Suflete:

Oamenii cred că trădarea e ca atunci când îți scapă farfuria din mână pentru că ești obosit. Prostii.

Uneori arunci farfuria în capul cuiva dinadins, după ce ai ținut-o în mână 20 de ani.

Mircea nu a urlat. Nu l-a dat în judecată. S-a dus acasă și a stat o săptămână și a privit în tavan. Pe tavan era o pată de mucegai care semăna cu Australia.

În a opta zi, a înțeles.

Cu 12 ani în urmă, Dan îi furase nevasta. Pe Rodica.

Nu pentru mult timp. Doar pentru o vară. Apoi Rodica s-a întors și au zis că a fost o greșală și au băut toți trei o palincă și au zis că bărbații adevărați trec peste.

Mircea a trecut peste. Cel puțin așa a crezut. Îngropase chestia adânc, lângă toate celelalte lucruri pe care le reparase prost și le vopsise frumos pe deasupra.

Dan nu l-a trădat din slăbiciune. Dan l-a trădat pentru că Mircea, fără să știe nici el, îl așteptase 12 ani la cotitură.

Trădarea lui Mircea a venit un an mai târziu.

Dan a deschis un nou magazin mare, strălucitor. DAN ELECTROCASNICE - REGELE FRIGIDERELOR. În ziua inaugurării, cu primarul și cu un DJ, toate frigiderile, exact 84 de frigider, au început să curgă. Toate odată. Apă pe gresia nouă, pe pantofii primarului.

Mircea, cu o seară înainte, fusese acolo. Avea încă cheile. Dan uitase să le ceară. Deșurubase câte o mică piuliță din fiecare frigider. O piuliță de 3 lei.

Dan l-a văzut în mulțime. Mircea îi făcea cu mâna. Zâmbea.

Dan a înțeles instantaneu. Și a început să râdă. A râs cu lacrimi, cu pantofii în apă.

— În sfârșit! a urlat Dan peste muzica DJ-ului. În sfârșit, nenorocitele! Credeam că n-o să te răzbuni

niciodată!

Și uite așa, doi bărbați de 55 de ani au stat în genunchi într-o baltă în propriul lor magazin, râzând ca doi copii idioți.

Pentru că trădarea nu e slăbiciune. E contabilitate. Sufletul ține un registru mult mai precis decât ANAF-ul. Și din când în când, mai devreme sau mai târziu, vine și prezintă nota de plată.

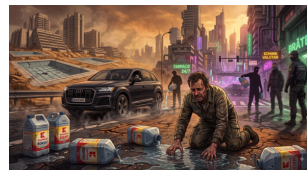
Așa să fie.

0.17.4 Când am vândut ploaia

Orașul se numea Victoria. Nu Victoria aia de lângă Făgăraș, cu combinatul. Victoria noastră. 12.000 de suflete, o biserică ortodoxă, două penticostale, un Lidl și un Consiliu Local care vota totul în unanimitate.

Victoria nu a murit cu un urlet. A murit cu un gâlgâit.

Totul a început, dacă mă întrebi pe mine, nu când a secat apa, ci cu trei ani înainte, când au venit băieții de la București cu hârtii lucioase. Voiau să facă din lacul Brătei, lacul nostru jegos unde ne scăldam copiii și unde pescuim caras, un Complex Acvatic și Rezidențial Brătei Hills. Randări 3D. Case cu acoperiș plat. Un primar zâmbitor.

Lacul Brătei alimenta pânda freatică. Toată lumea știa asta. Învățătoarea de geografie, doamna Ionescu, o știa. Moșu' Vasile, care avea fântână din 1968 în curte, o știa. Dar hârtiile lucioase spuneau altceva. Spuneau dezvoltare și locuri de muncă și investiție de 40 de milioane de euro.

Și primarul nostru, domnul Stancu, omul care își începuse cariera ca șofer la IAS și terminase cu trei case și un Audi Q7, a spus că lacul oricum e o mocirlă și că progresul cere sacrificii.

L-au secat.

Nu dintr-o dată. L-au drenat frumos, legal, cu avize. Au turnat beton. Au băgat țevi. Au vândut parcele. Fiecare consilier local și-a luat una. Preotul și-a luat două. A fost o chestie de mândrie. Dacă nu-ți luai parcelă în Brătei Hills, însemna că nu ești nimeni. Că ești fraier.

Eu lucrez la Apă-Canal. Mă cheamă Cristi. Reparam țevi. Știu cum sună o țevă sănătoasă. Face un fel de vuum înfundat când pui urechea pe ea. Ca o inimă.

În vara aia, în iulie, a fost caniculă. 38 de grade la umbră. Și am început să primim telefoane.

Domnu' Cristi, nu mai am presiune la etajul doi. Domnu' Cristi, îmi curge maro la robinet.

M-am dus la stația de captare. Manometrul arăta 1.2 bari. Normal e 4. Colegul meu, Nelu, un om de 58 de ani care a băut toată viața apă direct din țevă ca să ne demonstreze că e potabilă, se uita la bazinul de decantare. Bazinul era crăpat. Nu crăpat fizic. Era gol pe jumătate. Și pe fund se vedea un mâl negru, gros, care crăpa la soare ca buzele unui mort.

Cristi, mi-a zis el încet, parcă nu voia să-l audă bazinul. Nu mai vine apă din pânză. S-a dus.

Am chemat-o pe directoarea de la Apele Române. A venit cu o tipă tânără de la mediu, cu ochelari. Au făcut măsurători. Au dat din cap. Au spus cuvântul ăla pe care politicienii îl urăsc mai mult decât pușcărie: IREVERSIBIL. Betonul de la Brătei Hills sigilase pământul. Ploaia nu mai ajungea jos. Pânza freatică, pe care orașul o supsesse ca pe un pai timp de 50 de ani, nu se mai încărca. O băusem pe toată.

Stancu a zis la ședință că e o situație temporară cauzată de secetă. A comandat două cisterne. Două. Pentru 12.000 de oameni.

Aici începe partea cu adevărat în stil Stephen King. Nu monstrul. Ci oamenii.

În ziua trei fără apă, Lidl-ul a rămas fără sticle. Oamenii au început să se calce în picioare la raftul cu Dorna. Am văzut-o pe doamna învățătoare Ionescu, femeia care ne învățase ce e circuitul apei în natură, cum îi smulge din mână unei fetițe de 10 ani un bax de apă plată. Fetița plângea. Doamna Ionescu nu. Avea o privire sticloasă, concentrată. Ca atunci când corecta lucrări.

În ziua cinci, au secat și fântânile. Moșu' Vasile și-a găsit fântâna din '68 goală. S-a uitat în jos, în gaura aia neagră de 12 metri, și a început să vorbească cu ea. Îi spunea hai, fata tatii, hai.

În ziua șapte, a început să pută. Fără apă la toaletă, Victoria a început să pută a WC de gară în august. Un miros acru, dulceag, care se lipea de haine. Oamenii bogați din Brătei Hills, cei cu vilele cu acoperiș plat, au descoperit că piscinele lor goale, din beton scump, crapă la soare. Betonul pocnea noaptea. Poc. Poc. Ca niște împușcături.

Stancu a încercat să fugă în ziua opt. L-am văzut eu. Avea Q7-ul plin de bidoane de 5 litri de la Kaufland din orașul vecin. Nevastă-sa țipa la el. L-au oprit la ieșirea din oraș niște băieți. Nu l-au bătut. Asta ar fi fost prea uman. I-au luat doar apa. Au deșurubat bidoanele și le-au vărsat pe asfalt, în fața lui. Să vadă cum se duce. Cum intră în crăpăturile fierbinți și dispare. Stancu s-a pus în genunchi și a încercat să o adune cu palmele.

Acum e ziua a douăsprezecea. Scriu asta pe telefon, cu 4 la sută baterie, în baia de la Apă-Canal, unde e mai răcoare. Afară, la robinetele publice unde Primăria a zis că aduce cisterna, e coadă de 300 de oameni. Nu vorbesc între ei. Se uită la bidonul celui din față. Îl măsoară din ochi.

Cel mai rău nu e setea. Setea o mai duci. Cel mai rău e liniștea. Victoria a fost mereu un oraș gălăgios. Câini, copii, manele de la Dacia 1300. Acum nu se mai aude nimic. Până și ciorile au plecat. Pentru că în orașul nostru nu mai curge nimic.

Țevile noastre sunt goale. Pun urechea pe ele, cum făceam când eram mic, și nu mai aud inima. Aud doar betonul. Aud Brătei Hills, cum stă ca un capac de cavou peste noi, frumos, alb, scump.

Și înțeleg în sfârșit. Nu am rămas fără apă pentru că nu a plouat.

Am rămas fără apă pentru că am vândut ploaia.

0.17.5 Trecătoarea nimănu

Au fost odată doi frați trimiși de sat să păzească trecătoarea.

Cel mare, Toma, era vânjos și iute. Când lovea, doboră. Cel mic, Ilie, era slab de un picior din naștere și obosea repede. Bătrânii știau asta, dar i-au trimis să apere trecătoarea pentru că nu mai era atacată de ani de zile.

În prima iarnă, au venit lupii. Toma a ieșit cu parul și i-a alungat pe toți. S-a întors cu pieptul umflat și a spus: "Am învins. Gata lupta." Ilie n-a spus nimic. A rămas cu spatele rezemat de stâncă până dimineata, cu parul în mână, tremurând de frig. A doua iarnă, au venit oamenii de dincolo de munte. Erau flămânzi și mulți. Toma s-a luptat ca un zmeu. A doborât trei, apoi cinci, apoi a căzut sub ei. L-au legat și l-au luat cu ei, pentru că un bărbat puternic e bun de rob.

Au trecut pe lângă Ilie. L-au văzut schiop, mic, cu

parul ridicat prea sus ca să lovească bine. Au râs și l-au lăsat acolo. Nu merita funia.

A treia zi, Ilie a coborât în sat. Nu avea de povestit despre o victorie. Avea doar genunchii juliți și era flămând. A luat un alt par, a urcat înapoi în trecătoare și s-a așezat la loc.

Oamenii din sat au râs: "De ce te mai duci? Nu poți învinge pe nimeni. Trecătoarea e pierdută."

Ilie a răspuns: "Nu mă duc să înving."

S-a dus și a stat acolo douăzeci de ani.

Vara, își repara coliba. Toamna, își strângea lemne. Iarna, când veneau lupi sau oameni, se lupta. Pierdea aproape de fiecare dată. Era bățut, alungat câțiva metri mai jos, lăsat în zăpadă. Dar niciodată nu cobora în sat ca să rămână. Se târa înapoi sus, își oblojea rana, își lua parul și se așeza iar în mijlocul potecii. Într-o noapte, Toma s-a întors. Scăpase din robie, cu spatele brăzdat și cu o ură nestăvilă în suflet. L-a găsit pe Ilie lângă foc, bătrân, tot mai schiop, cu același par în mână.

"Am venit să ne luăm revanșa", a spus Toma. "Adu-năm flăcăii și îi zdrobim. Acum știu cum luptă. De data asta câștigăm."

Ilie a clătinat din cap.

"Eu nu mai vreau să câștig", a spus el.

Toma s-a enfuriat: "Atunci de ce te-ai luptat atâția ani degeaba?"

Ilie a pus încă un lemn pe foc. Focul i-a luminat fața, plină de cicatrici mici, niciuna mare.

"La început am crezut ca tine", a spus Ilie. "Credeam că lupta e o ușă. O deschizi cu victoria și intri în pace. Dar am înțeles altceva acolo sus, când mă băteau și mă lăseau de mort. Victoria e un musafir. Vine, bea apă, pleacă. Dacă trăiești doar pentru ea, rămâi cu casa goală."

"Atunci pentru ce te lupti?" a întrebat Toma.

"Nu mă lupt ca să se termine ceva. Mă lupt ca să nu se termine ceva. Cât timp stau aici, trecătoarea știe că nu e a nimănu. Lupii știu, oamenii știu. Nu e a lor, pentru că eu încă nu am plecat. Lupta nu e drumul spre victorie, Toma. Lupta e felul în care un om refuză să ingenucheze." Toma a tăcut. El știa cum e să învingi și cum e să fii învins. Dar nu știa cum e să rămâi.

A rămas și el. Nu pentru revanșă. A rămas pentru că a înțeles, în sfârșit, că fratele lui cel mic, care

pierduse toate bătăliile, era singurul care nu fusese niciodată înfrânt.

Și trecătoarea a rămas a nimănui și a tuturor, păzită nu de un învingător, ci de doi oameni care învățaseră că scopul luptei nu este să pui pe cineva la pământ, ci să nu te așezi tu însuși în genunchi.

0.18 Silvia Zagoreanu

0.18.1 PREȚUIRE PENTRU CULTURĂ: PROF. DR. DOREL COSMA, NOUL CETĂȚEAN DE ONOARE AL UNGHENIULUI

Sunt momente în viața culturală a unei comunități care depășesc cadrul unei ceremonii și ne oferă prilejul de a privi spre oamenii și relațiile care au făcut posibil un anumit parcurs. Un asemenea moment l-am trăit în cadrul Zilelor municipiului Ungheni, când prof. dr. Dorel Cosma, președintele Uniunii Mondiale de Folclor (IGF), a primit titlul de „Cetățean de Onoare al municipiului Ungheni”.

Distincția i-a fost înmănată de primarul municipiului Ungheni, Vitalie Vrabie, în semn de apreciere pentru contribuția sa la promovarea municipiului și la dezvoltarea relațiilor culturale internaționale.

Pentru cei care îl cunosc pe profesorul Dorel Cosma și îi cunosc activitatea, această recunoaștere are o semnificație aparte. Doctor, profesor, scriitor, jurnalist și manager cultural, autor al unei impresionante activități editoriale și conducător de peste două decenii al Uniunii Mondiale de Folclor, domnia sa aparține acelei categorii de oameni de cultură care nu se limitează la propria creație. A construit instituții, proiecte, festivaluri și, poate cel mai important, relații între oameni și comunități din diferite țări.

În discursul rostit la Ungheni, profesorul Dorel Cosma a ales să vorbească tocmai despre asemenea legături. A întors timpul până în 1991, la prima ediție a Festivalului Internațional de Folclor „Nunta Zamferei” de la Bistrița, când printre participanții din Franța, Grecia, Turcia, Bulgaria și România se afla și Republica Moldova, reprezentată de Ansamblul „Struguras” al Palatului Culturii din Ungheni. Este frumos să descoperim astăzi că una dintre primele punți dintre Bistrița și Ungheni a fost construită prin folclor. După mai bine de trei decenii, această legătură nu numai că există, dar a dobândit noi dimensiuni.

Profesorul Dorel Cosma a vorbit, totodată, cu apreciere despre deschiderea primarului Vitalie Vrabie față de cultură și colaborarea internațională, despre oamenii care au continuat aceste relații și despre locul pe care Ungheniul îl are în marea familie a Uniunii Mondiale de Folclor.

Un gest făcut în același context a dat acestor cuvinte și o perspectivă concretă. Domnul Dorel Cosma i-a înmănat primarului Vitalie Vrabie o scrisoare din partea Floriane Natale, primarul orașului San Giovanni Rotondo din Italia. Primarul italian confirmă disponibilitatea de a continua dialogul privind apropierea și o posibilă înfrățire dintre cele două orașe, inițiativă discutată anterior la İzmit, Turcia, și în care profesorul Dorel Cosma, alături de senatorul IGF Benito

Ripoli, a avut un rol de legătură. Floriana Natale îl invită pe primarul Vitalie Vrabie la San Giovanni Rondo pentru continuarea acestor discuții și dezvoltarea unor proiecte comune. Prezența președintelui IGF la Ungheni a avut, în aceste zile, o dimensiune mai largă. Împreună cu Pahone Pop, trezorerul Uniunii Mondiale de Folclor, domnul Dorel Cosma a participat la Festivalul Internațional de Muzică și Dans „Hora de la Prut”, la manifestările dedicate Zilei Independenței Republicii Moldova și la alte activități culturale, fiind primit ca oaspete de onoare și având intervenții în fața publicului și a participanților.

Dincolo de caracterul festiv al acestor întâlniri, pentru noi a fost important și dialogul profesional.

În cadrul Oficiului de Reprezentare al Uniunii Mondiale de Folclor în Republica Moldova, cu sediul la Ungheni, a avut loc o ședință de informare la care au participat conducători de formații și reprezentanți ai unor instituții culturale. Profesorul Dorel Cosma și Pahone Pop au prezentat activitatea IGF și au răspuns întrebărilor celor prezenți, discuțiile vizând posibilitățile de colaborare, participarea la manifestări internaționale, schimbul de experiență și perspectivele pe care această rețea le poate oferi domeniului culturii tradiționale din Republica Moldova.

Pentru mine, această întâlnire a avut o importanță deosebită. Oficiul IGF de la Ungheni trebuie să aibă viață și rost, nu doar o denumire și un sediu. Îmi doresc să devină un loc în care oamenii interesați de păstrarea, cercetarea, promovarea și transmiterea folclorului și culturii tradiționale să găsească informație, parteneri și posibilități de colaborare; un punct prin care Republica Moldova să fie mai prezentă în schimburile culturale internaționale și, în același timp, prin care experiența altor țări să ajungă mai aproape de noi.

Am onoarea să fiu implicată direct în această construcție, iar una dintre marile valori ale acestei experiențe este, pentru mine, întâlnirea profesională cu oameni de la care ai ce învăța.

Profesorul Dorel Cosma este, fără îndoială, unul dintre ei. Erudiția, extraordinara sa capacitate de documentare, experiența acumulată în zeci de ani de activitate culturală și ușurința cu care pune în legătură oameni și instituții fac ca dialogul cu domnia sa să fie întotdeauna unul din care pleci mai bogat pro-

fesional. Dincolo de funcții și titluri, am descoperit un om care crede în puterea culturii de a apropia oamenii și care are generozitatea de a deschide și altora drumuri spre colaborare.

Poate tocmai aici se află sensul cel mai frumos al titlului acordat la Ungheni. Cetățean de Onoare nu devii doar prin ceea ce ai realizat pentru tine, ci și prin ceea ce ai reușit să construiești pentru și împreună cu ceilalți.

În cazul profesorului Dorel Cosma, Ungheniul a apreciat o contribuție care se vede deja în relații, proiecte, întâlniri și noi perspective. Iar pentru noi, cei implicați în această colaborare, titlul este și un îndemn de a continua ceea ce am început.

Felicitări, stimate domnule profesor Dorel Cosma, pentru această înaltă distincție! Este o onoare să vă avem alături de Ungheni și să construim împreună noi punți prin cultură.

Meditație

0.19 Lucian Dobârtă

0.19.1 Don Quixote's book of love...

doi pe o bancă, sub sbuza de stele,
poveste din povestea poveștii,
eroi, un el și o ea întorși spre nemurire,
iubire de-o clipă, respect peste viață,
cartea amintirilor, deschisă timpului

0.19.2 Don Quixote's book of love...

two on a bench, under the stars,
story from the story of the story,
heroes, a he and a she turned towards im-
mortality,
love of a moment, respect over life,
the book of memories, open to time

0.19.3 one story with one Don Qui- xote...

chipul lui, scurs din clepsidra timpului,
suprapunerea rasturnată a tristei povești,
demna, mâna ce trage mantia destinului,
peste nedreapta judecată a celor din jur

0.19.4 one story with one Don Qui- xote...

his face, leaked from the hourglass of time,
the overturned superposition of the sad
story,
the dignified, hand that pulls the cloak of
destiny,
over the unjust judgment of those around

0.19.5 Every Dulcineea dreams of her Don Quixote...

chipul ei, metafora vie a destinului,
lumina din întunericul timpului,
povestea eroului ce părăsește scena,
iubirea ce-a ars și leagat deopotrivă

0.19.8 a poor Don Quixote...

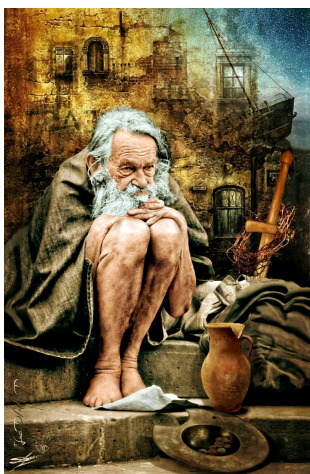
0.19.6 Every Dulcineea dreams of her Don Quixote...

her face, the living metaphor of destiny,
the light in the darkness of time,
the story of the hero who leaves the stage,
the love that both burned and bound

seated on the steps of the soul,
naked and sad the old man stands,
once, the towering symbols of greatness,
next to him lie cast... together,
ships lost on the waters of the Styx

0.19.7 un pobre Don Quixote...

așezat pe treptele sufletului,
gol și trist stă bătrânul,
cândva, falnicele simboluri ale măririi,
alături îi stau aruncate... împreună,
corăbii rătăcite

Cuprins

0.1	Dumitru Alexandru Bar	2
0.1.1	Dintre toate (25)	2
0.2	Albrecht Classen	2
0.2.1	Râul Otter	2
0.3	Gina Cobârzan	3
0.3.1	PROMISIUNI	3
0.4	Alin Cordoș	4
0.4.1	Cântecele lui Ilarie despre ingeri, amante și streang	4
0.5	Dorel Cosma	6
0.5.1	NORII SI MĂSTILE	6
0.6	Lorian Dael	6
0.6.1	Turcoaz	6
0.7	Ioana Ilieși	7
0.7.1	Captivă între două lumi	7
0.8	Flaviu Claudiu Mihali	8
0.8.1	Apocalipsa cuvântului	8
0.8.2	Palimpsest	9
0.9	Liviu Mircea	9
0.9.1	Până a doua zi am ajuns din nou lumină	9
0.10	Romulus Moldovan	10
0.10.1	DRAGOSTE DE POEZIE	10
0.11	Ion Mureșan	10
0.11.1	..în pat cu mistrețul de apă	10
0.12	Corina Livia Negrea	11
0.12.1	Autumnală	11
0.13	Victor Știr	12
0.13.1	zaceți amândoi sub o cruce	12
0.14	Dora Budăcean	13
0.14.1	Colacul de salvare	13
0.14.2	Bărbatul perfect	15
0.14.3	Femeia perfectă	18
0.14.4	Tatăl perfect	21
0.14.5	Certitudine și îndoială	24
0.15	Dorel Cosma	26
0.15.1	LIPOVA – ÎNTRE AMINTIRE ȘI ÎNTREBARE	26

0.15.2	Schimbarea la Față	27
0.15.3	VĂLIUG – O ALTĂ MARE DE LA MUNTE	28
0.15.4	Când administrația ascultă	30
0.15.5	DE CE MERG BISTRITENII LEGĂNAȚI?	31
0.15.6	Când adevărul devine mai puternic decât otrava	32
0.15.7	PODUL CULTURAL BISTRITA, ROMÂNIA UNGHENI, REPUBLICA MOLDOVA	35
0.15.8	Bistrița între cultura privată și cultura statului pe bani mulți	37
0.15.9	DISTRUGEREA PARCULUI BISTRITEAN	39
0.15.10	27 AUGUST – INDEPENDENȚĂ, IDENTITATE ȘI DRUM SPRE VIITOR	40
0.16	Alin Cordoș	42
0.16.1	Povestiri din vechiul Imperiu: Joachim Muller, îngerul cu aripi de lemn și zăpadă	42
0.16.2	Cronica de carte: "Ciurma" lui Camus și "Confesiunile unui ministru otrăvit" scrisă de Doina Pană	45
0.17	Zorin Diaconescu	47
0.17.1	Papagalul care știa deja să vorbească	47
0.17.2	dar timpul nu..	47
0.17.3	Nota de plată	48
0.17.4	Când am vândut ploaia	49
0.17.5	Trecătoarea nimănui	51
0.18	Silvia Zagoreanu	52
0.18.1	PREȚUIRE PENTRU CULTURĂ: PROF. DR. DOREL COSMA, NOUL CETĂȚEAN DE ONOARE AL UNGHENIULUI	52
0.19	Lucian Dobârtă	54
0.19.1	Don Quixote's book of love...	54
0.19.2	Don Quixote's book of love...	54
0.19.3	one story with one Don Quixote...	54
0.19.4	one story with one Don Quixote...	54
0.19.5	Every Dulcinea dreams of her Don Quixote...	54
0.19.6	Every Dulcinea dreams of her Don Quixote...	55
0.19.7	un pobre Don Quixote...	55
0.19.8	a poor Don Quixote...	55